

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
 A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr. | Megjelen minden kedden és pénteken. | Egyes szám ára 10 kr.

Iparosaink hitelviszonyai.

A „Bácska“ október 16-iki számában fenti cím alatt cikk jelent meg, mely iparosaink hitelviszonyait oly színben tünteti fel, hogy néhány megjegyzést az abban nyilvánuló tendenciára el nem hallgathatok.

Tökéletesen osztom cikkiró ur azon állítását, hogy az iparvállalatok terén nincs vállalkozó szellemünk, magam is nem egyszer adtam ennek kifejezést úgy e lapok hasábjain, mint egyebütt, hanem az ebből levont következtetéseket egyáltalán nem osztom.

Nem tudom magamnak úgy képzelni el az ipart, hogy tőkepénzesek, akik utóvégre is pénztiket gyümölcsöztetni akarják, nagylelkűség címén a reá szorulóknak néhány morzsát juttassanak, hanem csakis úgy, hogy maguk a tőkepénzesek új iparvállalatokat alakítsanak. Már pedig kötvé hiszem, hogy iparosainknak sok öröme telnek benne, ha újabb, mindenesetre már tőkekészletüknél fogva is komolyan számbaveendő versenytársakkal kellene megküzdeniök, és így a különben is kis piac még jobban eláraszthatnák. Hiszen így is azt halljuk naponta, hogy „sok az ember, kevés a foka“. És habár a magam részéről a vármegye és e város anyagi előrehaladásának egyik előfeltételül az iparnak minél szélesebb körben leendő fejlesztését tekintem, ettől már működő iparosainkra nézve sok hasznót nem remélhetnék.

Kapcsolatban áll ezzel a cikk azon másik kiindulási pontja, mely szerint pénzintézeteink az ipart nem eléggé támogatják, hogy az általuk nyújtott hitel legnagyobb része kártya, bor és ruhára vessz el.

Ezen állításnál kénytelen vagyok egy kissé hosszabb időt át időzni és felvetni azon kérdést, hogy tulajdonképen miért is alapítanak pénzintézetet?

Én azt tartom, hogy a pénzintézetet azért létesítik, mert hasznót várnak belőle, a nyerményt keresik. A nyermény pedig nem áll sem a filantropiával, sem egyéb ideális célokkal kapcsolatban. Aki pénzt takarékpénztári vagy bankrészevényekbe fekteti, bizonyosan sem a társadalom egyes osztályát, sem valamely más célt nem

akar támogatni, hanem az osztalékot keres. Igaz, van nem egyszer vállalat, melyre az aláírások úgy tekintetnek, mintha az „fond perdu“ volna, gazdag emberek megengedik maguknak a lukszus azon fajtát, hogy csekélyebb összegeket ily célra is kockáztatnak, csak hogy ez kivétel. Nagy tőkepénzes megteszi ezt, de más nem.

Igen természetesen minden vállalat azt nézi, hogy üzlete minél jövedelmezőbb legyen. Ha valahol, úgy a pénzintézetre áll Hadrián császár hírhedt mondása: „pecunia non olet“. A kölcsönadásnál csak egy elv lehet a pénzintézetnél irányadó, a hitelképesség. A hol ez megvan, ott adható kölcsön, a hol nincs meg, ott nem. Furesán járna azon pénzintézeti igazgatóság, mely adósaitól kérdezné, hogy mi célra kell nekik a pénz.

Azon statisztika tehát, mely kimutatná, hogy Zomborban hogyan oszlik meg a pénzintézetek által nyújtott hitel az egyes foglalkozások szerint, igaz, érdekes lehetne, mert talán igazolná, hogy mely foglalkozásoknak van nagyobb hitele, szükségége, azt hisszük, minden szónoklatnál jobban győzne meg a tisztviselők fizetése javításának szükségéről, hanem arról, hogy az iparosnak, ki megérdemli, nem volna hitele, nehezen.

Volt nekem is alkalmam kissé behatóbban foglalkozni e kérdéssel, és meggyőződtem, hogy hitelképes iparosnak a zombori pénzintézeteknél mindig van hitele. Tekintse csak a cikkiró ur pénzintézeteink mérlegeit, és tapasztalni fogja, hogy pénzintézeteink pénzeiket ki sem bírják adni, hogy százazrekre rugó összegeket kénytelenek jobb kamatozási mód hiányában 4 és 4 1/2 %-os értékpapirokba fektetni, és ezek mellett ezen pénzintézetek oly rövidlátók volnának, hogy hitelképes egyéneknek azt megtagadnák? Ezt cikkiró ur sem hiszi el.

Az kétségtelen, hogy nem hitelképes egyének hiába kopogtatnak pénzintézeteknél, ez azonban tessék elhinni, az egész világon így van. Furesán néznének a részvényesek és a betevők, ha iparpártolás és nem tudom miféle címenek a követelések kétesekké válnának. Nem kell az iparosnak ingatlanait lekötöni, kaphat az váltóra is, és én a magam részéről nem egyszer tettem eme megjegyzést, hogy pénzintézeteink inkább nagyon is liberálisan járnak el a váltóbírálatoknál.

Nem szabad sohasem megfeledkeznünk arról, hogy a zombori pénzintézetek nem crédi-mobilisok. A magyar hitelbank vagy a pesti kereskedelmi bank nyújthat vállalati hitelt, alapíthat maga iparvállalatokat, mert alaptőkéjéből teszi, de a zombori pénzintézetek, melyek legnagyobb részt más pénzt kezelik, nagyon jól teszik, ha kétszer is meggondolják, kinek adnak.

Nem szeretek kellemetlen dolgokat senkinek, még kevésbé egyszerre többeknek mondani, az azonban régi meggyőződése, hogy az ipar támogatása, fejlesztésének hiánya, éppen az iparosok azon részének rovandó fel, kik legjobban panaszkodnak. Tekintsünk csak egy kissé szét, van-e törekvő, ügyes iparosunk, aki nem boldogulna?

1879-től, a székesfehérvári országos iparos gyűléstől fogva volt-e még iparosok országos vagy legalább nagyobb szabású összejövele, mely nem az ipartörvény módosítását követelte? És midőn a törvényhozás 1884-ben megalkotta az új ipartörvényt, képesítési és engedélyezési korlátaival, nem ujtalt meg a panaszok? Majd az 50. szakasz ellen szóltak, ki kellett a vidéki iparosokat a hetivásárokról tiltani. És mikor ez megvolt, e lapok hasábjain is alig egy éve komoly hangokat hallottam, hogy társaságoknak üzletvezető által egyáltalán tilos legyen ipart folytatni!

S ha egyszer a társadalom akcióba is lépett, mit tapasztalunk? Cikkiró ur részvétlenséggel vádolja a helyi tőkét az árucarnok, e par excellence ipari vállalat támogatása körül. Én az ellenkezőről tudok. Ugy tudom, hogy bizony igen szép alaptőke gyűlt össze és hogy mennyire elég volt iparosainknak, elég talán elolvasni az árucarnok alapszabályait, melyek nem iparosnak majdnem lehetetlenné, vagy legalább is semmi hasznót sem hozható tőkebefektetéssé teszik a szövetkezetbe való utólagos belépést. Már pedig alig hiszem, hogyha a támogatás hiányos lett volna, nem adtak volna módot annak hatályosabbá tételére.

Éppen az árucarnok egyik oly kezdeményezése iparosainknak, mely ha sikerül, boldogulásuknak legbiztosabb útját tárja fel. A nagyipar elleni küzdelem, az az elleni verseny ez, mely az ipar nyílt sebe, a szövetkezés az ír, mely e sebet hegeszti.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Álmodjál.
 (* emlékezőre.)

Szeretsz álmodozni? . . . Az álom oly édes!
 — Álmodj, addig álmodj, míg a szíved érez!
 Madarak dalával, virágfakadással,
 Forró szerelmmel, örök boldogsággal:
 Ezekkel álmodjék, ezekkel a léleked,
 Hisz boldog a szív is édes álmok mellett!

Ha megzavar néha a való világod,
 Feledd el a régit s álmodj újabb álmot;
 Mosolygó tavasszal, boldog szerelmmel:
 Ezekkel álmodjál, örökké ezekkel! **Marton Pál.**

EGY FILOZÓFUS HÁZASSÁGA.

(Humoreszk.)
 Írta: **Del Toró.**
 (Vége)

Az est-ebéd után a thea-asztalnál ült az öreg Szarvasy pár. Az égi nyáj szelid pásztora nyájas mosolygással tekintett le ragyogó jubai közül az ég szürkés magaslatáról és halvány fényével eláraszította a thea-szoba ablakát, melynek bensejéről a százkaru esillar tündöklő fénye verődött vissza, az egymás mellett ülő ösztülő pár csevegő arcára.

Szarvasyné éppen még egy eszébe théával kínálta meg szerető élete-párját, ki azt elfogadván, lassanként el is fogyasztotta, miközben hol jobbra, hol balra intezett deres fejével, hű oldalbordája vig csevegéseire. Kissé feltűnő volt ugyan neki a hosszú lére eresztett beszéd, de már megszokta azt, hogy ez „asszonyi dolog“. Ezen változtatni nem lehet, hacsak meg nem fordul a természet rendje. Már a feje olyan volt mint egy kaptár, de hát mit csináljon, ha Georgina mamának még mindig kedve tellik a csevegésben? Hallgatott tovább is mint a sár.

Szarvasyné pedig egyre folytatta a beszédét, de maga sem tudta hamarosan elgondolni, hogy miként vigye át a beszéd fonalát az ő kedves témájára — Kornélia és Kázmér házasságára.

Gondolta magában, hogy legjobb lesz az öreget azon az oldalon megfogni, a melyen legégetőbb a seb. Egyszerre tehát — anélkül, hogy az öreg bóbiskoló fejével észre vette volna — Kázmérra terelte át a beszédét.

— Hija, úgy van az édes öregem! Már mindenfelől hallja az ember, hogy tényleg elköltözik Palotay Kázmér városunkból, még pedig Olaszország mosolygó ege alá, hol egy dugaszdag nagybátyjáról egész dáriusi kincs és vagyon fog rászállani — mondá Szarvasyné.

— Mindenfelől! — vágott közbe kimeresztett szemekkel az öreg Szarvasy, kinek még az álom is rögtön elszállt a szemeiből a „dáriusi kincs“ hallatára — hisz én most hallom először e meglepő hírt. Isten tudja, hogy ti asszonyok minden hírt kifürkésztetek. Én még egy szót sem hallottam az egészről, pedig csak a kaszinóban is tudnának valamit felőle?

— Hát Istenem, teremtom, ha az ember eljár a városba, hát csak meghallhatja a legújabb híreket — veté oda Szarvasyné és arca sugárzott az örömtől, hogy eszméivel nemsokára diadalt fog aratni.

— Tegnap Kornéliával vízitben voltunk Várhegyi tanácsosknál, hol Palotay Kázmér mint nevelő működik és ott hallottuk magának Várhegyi tanácsosnak a szájából, hogy Palotay Kázmér, ez a derék fiatal ember — a legnagyobb sajnálkozására — el fogja hagyni néhány nap mulva a házukat és le fog utazni Olaszországba, hogy a reá háramlandó roppant nagy vagyont már jó eleve átvegye.

— Ej, ej, — mormogta lassan fogai közt Szarvasy — hogy én nem hallottam az egész dologról semmit sem! Bizony magam is kívánom neki e nagy szerencsét, mert ez által csakhamar révpártot ér.

Szarvasyné teljesen meg volt önmagával elégedve. — De hol is marad ma oly sokáig Kornélia — folytató az öreg Szarvasy — máskor mindig elszokott tőlem bucsuzni lefekvés előtt, és ma oly soká késik? Szarvasyné éppen azt akarta mondani, hogy Kor-

nélia egy kis sétát végez a kertben és azután meg fog jelenni, de be sem végezheté szavait, már is hirtelen berobant a szobába Kornélia, mint egy üzött szarvas.

Szarvasy, ki nem tudta mire vélni a dolgot, me-reven ült puha zsölle székében, a bámullatól.

— Mi az, mi lelt kedves leányom — kérde egy kis vártat mulva? Ugy nézel ki mint egy sebzett özike.

— Tán valami bajod esett a sétán?

Kornélia, ki az első meglepetésében nem jutott azonnal szóhoz, tetetett kimerültséggel odavetette magát atyja mellé a bársöny keretvete és csak miután néhány erős fohász reptül el keregek ajkairól, válaszolt atyja kérdésére.

— Ah Istenem! . . . de ugye nem haragszol édes atyám . . . ah! . . . a nyakláncom . . .

— Mi az, mi történt a nyakláncoddal? — kérde meglepő kíváncsisággal leányát az öreg Szarvasy.

— Ah Istenem! valahol elvesztettem, de magam sem tudom, hogy hol. Valószínű, hogy a zár feloldódott és séta közben leesett a nyakamról és én nem vettem észre.

— Oh ha tudnám merre van, magam mennék a fölkeresésére, mert tudom, hogy egy drága és pótolhatlan kincse rejlik benne családunknak.

Szarvasyné, ki leánya fohászokodásából rögtön a leánya által elmesélt álom valóságát látta beteljesedni, szintén ijedezve szólalt meg e szavak hallatára.

— Mit — mondá jajveszékelve — a nyakláncodat vesztetted el édes leányom? Hisz abban egy egész gazdagság rejlett! Azok az értékes drága gyémánt kövek, az a művészi foglalat, az a bámulatra ragadó kivitel, mind, mind egyenként is egy egész gazdasággal értek föl, hát még összesen! Oh, oh, hogy nem tudtál e drága „talizmánra“ jobban vigyázni!

Az öreg Szarvasy, aki nem tudta a dolgot mire vélni és nem is gyanította azt, hogy az „ármány és szerelem“ most fogja őt hálójába keríteni, hol az ájldozó leányára, hol pedig a kétségbe esett szerető oldalbordájára vetette révedező tekintetét, mintha csak a rejtély megoldását várta volna tőlük.

Az anya és leánya fölhasználta a kedvező pillanatot és egy-egy tüzes szempillantással megértették

Sokkal is jobban ismerem iparosainkat, sem hogy feltételezném, mintha mindig a társadalom többi osztályának kegyelem alakban nyilvánuló támogatását várnák, a testületi szellemnek oly fellendülése, melyet ép az utóbbi napokban tapasztaltam, meggyőződéssé teszi hitem, hogy iparunk fejlődése csak tőlük függ, hogy iparosaink előtt nemcsak üres szó azon mondás: „Segíts magadon és az Isten is megsegít.“

Ujtás az ismétlő fegyvereken. A füst nélkül robbanó lőpor, az eddigi kísérletek folyamán, sokkal hatékonyabbnak bizonyult az eddig használtban volt lőporral, a mi abból is kitűnik, hogy a lövegek kezdősebessége jelenleg 620 méter s így szükségessé vált, hogy a kis kaliberű ismétlő fegyvereknél az irányzék megváltoztassék. E munkát a csapatoknál levő puskművesek elvégezték s több ezrednél az irányzék eme megváltoztatása már meg is történt. Az irányzék beosztása a régi maradt, de mivel a régi beosztás most nagyobb távolságnak felel meg, ezt újra kellett számolni. A brucki lövészeti iskolában végbement kísérletek azt mutatták, hogy legcélszerűbb a távolságokat 200 lépésenként jelölni, a fegyver hordtávolát pedig 3000 lépésben állapították meg. Az irányzék rendes állását 500 lépésben határozták meg. E főváltoztatáson kívül más jelentéktelenebb módosítások is szükségessé váltak, melyeket szintén puskművesek végeztek.

A magyar állam vagyona. Az 1890. évi állami zárszámadások az állami leltár cím alatt következőkben tüntetik ki az ország vagyont 1890. végével.

Vagyon:		
Igatlan vagyon	1.115,094.692 20	frt
Termesztmények, anyagok stb.	123,547.368 49	"
Készpénz	53,204.523 97 1/2	"
Értékpapírok	23,133.712 —	"
Az állam követelései	603,235.328 92 1/2	"
Hátralék	219,314.594 51	"
Összesen	2,143,530.220 11	frt

Tartozás:

Állami adósságok	1.793,483.933 47 1/2	frt
Értékpapírokban	13,386.762 —	"
Passzív hátralékok	123,243.919 06	"
Összesen	1.930.114.684 53 1/2	"

A magyar állam tiszta vagyona ennél fogva 223,415,615,57 1/2 frt. A mérleg tehát 52 millióval kedvezőbb, mint az előző évi volt.

A szerb püspöki zsinatot e hó 25-én nyitotta meg Karlócan, a szokásos formulák közt, báró Nikolics Fedor, a ki Jorgovics Dusan miniszteri titkár kíséretében ugyancsak aznap érkezett meg s nagy lelkesedéssel fogadtatt. Délben Brankovics György pátriárkánál diszebél volt, a melyen a páterváradi főispánok, Flatt főispán és Popovics polgármester vettek részt. Nikolics Fedor báró mondotta az első pohárköszöntőt a királynak, majd Brankovics patriárka Szapary Gyula gróf miniszterelnököt, Csáky Albin gróf minisztert és Nikolics Fedor báró kir. biztost köszöntötte fel. — A zsinat temesvári püspökké Popovics Nicanor protocyssel beocsinai zárdafőnököt, károlyvárosi püspökké Gruics Mihály theologiai tanárt választotta meg. A bácsi püspökség egyelőre betöltetlenül maradt.

Városi közgyűlés.

— Október 28-án. —

Szokatlan képe volt tegnapelőtt a megyeháza nagy termének, — a város költözött belé. A tisztviselők, meg a város atyái jól érezték magukat a szép teremben és nagyobb méltósággal, mint máskor — szavazták meg az állandó választmány határozatát. A város háza nagytermét átalakítják, s így lett a városi gyűlésnek ideiglenes szállása a megyeház terme.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Sándor Béla főispán, mielőtt a kitűzött ügyek tárgyalásába belebocsájtóknának, kijelenti, hogy miután a jelenlegi tisztikar mandátuma nemsokára lejár, *új szervezési szabályzat* megalkotása válik szükségessé, úgy a tisztviselői fizetések, mint a hatáskörök megállapítása

egymással, hogy mindkettőjük terve a siker szélén áll. Isten még sem hagyja oltalom nélkül a szerető sziveket.

Vége is megszólalt az öreg Szarvasy, kinek szívet és zsebjét egyaránt „súlyosan“ nyomta az elvesztett drága nyaklánc.

— Hát ha már elveszett, nincs más mód, mint megkeresni. Most már hagyjatok föl a szomorú sópánkodással, mert nem szeretem látni az asszonyi könnyeket és inkább arról tanácskozzunk, hogy mi módon lehetne az elvesztett kincsnek újra birtokába jutni? Mondom, hogy kintnó jutalomban részesíteném a szerencsés megtalálót.

— Azt hiszem kedves atyám — vágott közbe mint egy kőrelég Kornélia — és az a legjobb is lenne, ha a lapok útján köröztenék, fényes jutalmat ígérve a szerencsés megtalálónak.

— Az valóban a legpraktikusabb is lenne édes öregem — mondá egész kigyult arccal Szarvasyné, ki alig tudta már őrimét kedves leánya találékonyasága fölött elalástolni.

— Hát legyen meg a *ti akaratotok*, mikép e házban, úgy a *szervezési szabályzat* is, veté oda az öreg Szarvasy fejkavarva.

Másnap már a következő hirdetés volt a lapokban és falragaszokon olvasható:

„Tegnap a délutáni órákban egy uri hölgy sétatáskájában a nyakláncát véletlenül elvesztette. Kérlek a becsületes megtalálót, ezen nyakláncot örök hála és fényes jutalom biztosítása mellett, Szarvasy Grácián urnál letéteményezni.“

Vagy két három órával ezen hirdetés megjelenése után egy igen csinos külsejű és elegánsan öltözött fiatal ember jelent meg Szarvasy Grácián portáján és az előtte hajlongó liberális szolgának átnyujtá nevéjét, hogy vigye azt be Szarvasy urnak, hogy teheti-e tisztelét nála?

A földig hajló szolga készséggel engedett a felhívásnak, mert úgy tűnt föl előtte, mintha ez lenne az a fiatal ur, akinek ő tegnap a házi kisasszonyi küldeményét egy gondosan becsomagolt dobozban átnyujtotta és néhány pillanat múlva már az előszobán

céljából. Egy 12 tagú bizottság kiküldését hozza javaslatba. E bizottság tagjainak megválasztottak: Csibás Benő dr. polgármester (elnök), Barthal József, Bikár Simon, Fejér Gyula, Konyovits István, Kozma László, dr. Grünér Samu, Koczkar Zsig. Tarczay Mór, Spitzer Mór dr., Zsivánovits Samu, dr. Krónits István,

A tudomásul vett polgármesteri jelentés a következőleg hangzik:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Jelentésem a lefolyt hóról van szerencsém a következőkben előterjeszteni:

I. A közigazgatási iktatóba beérkezett e hó folyamán 900 ügydarab, melyhez számítva a hátralékban volt 1127 ügydarabot, elintézendő volt 2027, melyből 1246 elintéztetvén, hátralékban maradt 781.

II. A községi bírósághoz beérkezett 152 ügydarab, mely mind elintéztetvén, hátralékban nincs.

III. A rendőrkapitányság által e hó folyamán a beérkezett 500 darab közül 478 elintéztetvén, hátralékban maradt 22. A közbiztonság állapota teljesen kielégítő volt, tüzeset 4 fordult elő, áttoloncoltatott 2 egyén.

IV. Városunk területén e hónapban a roncsoló toroklob járványszerű fellépte miatt az egészségügyi viszonyok oly mérvben kedvezőtlenek voltak, hogy az egészségügyi bizottság határozata folytán a járvány bizottság megalakulván, a leghatályosabb módon intézkedett, hogy a járványt kiterjedésében megakadályozza. Elrendelte ugyanis az óvodák, elemi és tánciskolák bezárását; továbbá a legkiterjedtebb módon hirdetés útján felhívta a város közönségének figyelmét a betegség ragályos jellegére s elrendelt egyéb óvintézkedést is. A hatósági orvosok utasítottak, hogy a betegség kiterjedését szem előtt tartva s a megfertőztetett helyek fertőtlenítését ellenőrizzék, esetleg elrendeljék.

V. Befolyt e hóban:

Állami adó fejében	13382	frt 10 kr.
Községi adópótlék fejében	4227	frt 25 kr.
Utadó fejében	913	frt 18 kr.
Hadmentességi díj fejében	163	frt — kr.
Birtokváltási díj fejében	1805	frt 11 kr.

A házipénztár készlete 1891. október 26-án 5639 frt 18 krt tett ki.

VI. A honvédlaktanya építése befejezéséhez közeledik, és minthogy a szerződésileg kikötött határnapig minden valószínűség szerint el fog készülni, a honvédség részére leendő vegyes bizottsági átadásra határnapul folyó évi november hó 3 ik napját tűztük ki.

VII. Az 1891-ben előirányzott közművek legnagyobb részben már foganatosítottak, az utalpap terhére teljesítendő utentartási és átkövezési munkálatok befejeztettek.

VIII. A nagyterem átalakítási munkálatai megkezdétnél, tanácskozási termül ez idő szerint nem használható fel, minek folytán Bács-Bodrogh vármegye alispánjának előkezényesége folytán ezutal ezen termet vehettik a jelen közgyűlés megválasztására igénybe.

Oly kérelemmel fordulok a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz: miszerint jelentésem tudomásul venni méltóztassék. — Tudomásul vétetik.

A belügyminiszter leirt a városi közgyűlésnek, hogy, miután a közigazgatási bizottsági ülésokről igazolatlán elmaradások történtek, hasson oda, hogy a jövőben ilyen ne forduljon elő, alkalmazza esetleg a törvény szigorát (!), mert „a közigazgatási bizottsági tagság“ nemsoká kitüntetéssel és jogokkal, hanem kötelességekkel is jár.

Főispán ur tudatja a város közönségével, hogy közbiztonsági állatorvosná Steiner Jakab vágóhelyi lakost nevezte ki.

A Falcione-féle ösztöndíjat a törvényhatósági bizottság Matzitz Pál joghallgatónak szavazta meg.

A belvárosi egy bizottsági tagság betöltése jövő hó 15-én lesz. Választási elnök: dr. Falcione Nándor, helyettese: Szauerborn Károly.

Az újonnan épült honvédlaktanya átadására és felülvizsgálására vonatkozó intézkedések foganatba vétetni határozatnak.

A városi árva és egyéb töképezek elhelyezésére vonatkozólag névszerinti szavazással (nemmel szavaztak:

Barthal József, Heindlhofer Róbert, Husvéth István) elhatározatott, hogy azok részben a zombori takarékpénztárban, részben a helybeli kereskedelmi bankban fognak gyűmölcsösztetni.

A színházi világitásnak tűzbiztonsági szempontból leendő célszerűbb berendezése tárgyában a következőket határozták: Beszerzendő 4 drb reepe-olaj lámpa, a színpadra 2 hordozható reepe-olaj lámpa; a folyosókra gertyák jönnek, a páholyok mentén 12 drb kőolaj lámpa fog elhelyeztetni.

A helybeli önkéntes tűzoltó-egyesülettel az előfogatit és szemét elhordási szerződés a tervezet szerint megkötötték.

Ekkert Pál ajánlata, a mértékitelesítési teendők elvállalása iránt, miután a jelenlegi ellátás ellen panasz nincs s az ajánlat a városnak költségöbbletet okozna, nem fogadtatott el.

Haméder Károly kérvénye a sáponya pusztai birtoka mentén elvonuló város réten hid építésének engedélyezése és a szomszédos városi földterületen egy új dülő-út kihasítása iránt. Engedélyeztetik.

A közbiztonsági felügyelő bizottságba beválasztottak: Valter Nándor (elnök), Husvéth István, Schöffner József, dr. Vadas Kálmán.

A Falcione-féle alapítványba a kért átalakítási munkálatokat foganatba vették.

Prótits szerb szinigazgatónak szineloadások tartására kapott engedélyt nov. 28-ig meghosszabbították.

A honvédlaktanya emléktábláján a következő felirat lesz: I. Ferenc József apostoli király uralkodása alatt építette Zombor város közönsége. — Így szolt az állandó választmány javaslata.

A laktanya-építési bizottság Fejérváry miniszter, Sándor Béla főispán, Csibás Benő polgármester nevének megemléztetését is kívánta, amit mi is teljesen helyén valónak találunk volna, már csak azon egy okból is, mert ez mindenfelé, ilyen épületeknél, általában szokásos. Az ülés 1/4 12 órakor ért véget.

Helyi és megyei hírek.

Előléptetések a cs. és kir. hadseregben.

Öfelsége október hó 27-én kelt elhatározásával kinevezte: tábornokká: Lázich Jenő 23. gyalogezredbeli ezredest és dandárnokot Plevljében. Ezredessé: Konja Sándor alezredest a 23. gyalogezredben. Ornaggyá: Winter Adolf és Bekits György kapitányokat a 6., illetőleg 53. gyalogezredkezei egyidejű áthelyezéssel. I. oszt. századosok: Mladenovits György II. oszt. százados a 23. gyalogezredben. II. oszt. századosok: Joksimovits Mihály és Póka Dezső főhadnagyokat a 23. gyalogezredben. Főhadnagyokká: Szilber Ferenc, Gstöttner Ottó és Gernt János hadnagyokat a 23. gyalogezredben. Hadnagyokká: Ritter Károly és Protics László hadapród-tiszthelyetteseket a 23. gyalogezredben. — Dr. Elias Izidor főorvos és Erdős Vilmos tartalékos hadnagy a 23. gyalogezredhez lettek áthelyezve.

Előléptetések a m. kir. honvédségnél.

Beöszte Gyula I. oszt. százados őrnaggyá és a 2 ik zászlóalj parancsnokává; Varga György, Vörös Tibor, Nagy Péter és Baráth Kálmán főhadnagyok II. oszt. századosokká: Burány Béla hadapród-tiszthelyettes pedig hadnagygyá léptették elő. — Vörös Tibor századosot ismerőseinek és barátainak nagy száma — úgy a polgári mint a katonai körből — tett meg tegnap üdvözölni; az előléptetéshez e lap szerkesztősége is szívből gratulál.

Főigazgatói látogatás.

Ujvidékről írják nekünk e hó 25 iki kelettel: Fehér Ipoly kir. főigazgató f. hó 24-én este városunkba érkezett, az itteni kir. főgimnázium megvizsgálása céljából s Kopper György apát vendége. A főigazgató Pancsováról ide jövet Belgrádban pihenőt tartott s látogatást tett a jelen kormány tagjainál, kik két év előtt Szerbiában tett tanügyi utazása óta kiváló nagybecsüléssel vannak a jeles magyar tanférfi iránt. Fehér Ipoly főigazgató neve a szerb tanférfiak körében, de kivált a belgrági kormánynál kiválóan tisztelt és népszerű. Ezt bizonyítja azon tény is, hogy Nikolics szerb kultuszminiszter Fehér Ipoly előleges beleegyezésével a jelen főigazgatói szemlére

keresztül a fogadó terembe vezette Szarvasy Grácián elé a fiatal embert.

Amint Palotay Kázmér — mert ő volt a szerencsés megtaláló — az öreg ur ráncba szedett arca előtt megjelent, minden bátorságra ismét a fecskefarku frakk hosszú szárnyaiban lett „asyllumot“. Bármint készült is el otthon a mondókájára, bármint feltette is magában, hogy bevalja az öreg urnak szive dobbanásait és térdre borulva fog előtte Kornélia — az ő imádot angyala kezeiért eszedni, — ismét csak cserben hagyta a tudománya. Feje szédült, lábai inogtak és egész valójában remegett, mintha csak Szibéria jégbarlangjaiba lett volna az éhező jegesmedvék zsákmányul kitéve.

A fal képek, a tükrök, a nagy zongora, mind, mind boszorkány táncot jártak körülötte s kábult fejének úgy tetszett, mintha ő maga is velük együtt járná az ördögök keringőjét.

Lázás szive a félelemtől mindjobban összeszorult s kebléből elfojtott fohások emelkedtek föl a magasba, melyek mindegyike Kornélia után sóvárgott, hogy mentse ki szegény Kázmért a halálos félelem binárból. Kornélia azonban nem volt sehol sem látható.

Már éppen azon törte Kázmér az agyát, hogy nem volna-e jobb egy örületes ugrással az ablakon keresztül kirohanni és otthon öngyilkossági szándékából háromszor a levegőbe durrantani, midőn végre is a kínos csendet Szarvasy Grácián törte meg.

— Mivel állhatok uralom szolgálatára — ha szabad kérdenem, — mondá Szarvasy — és minek tulajdonítam e megtiszteltetést?

— Ah, . . . ezer bocsánat . . . al . . . alkalmat . . . langomért . . . Kant . . . az, az, hogy én . . . de nem is én, hanem . . . itt . . . És ismét elállt a szava.

— Csak ki vele bátran — mondá bátorítólag Szarvasy — kinek eszébe jutott a dugszdag olaszországi nagybácsi és egy lépéssel, miután ráncba szedett homlokát végig simította, közelebb iparkodott Kázmérhoz, kinek térdei még mindig úgy remegtek, mint a debreceni kocsonya.

— Én, kérem . . . Palotay Kázmér vagyok és . . . — Tudom, hisz leányom gyakorta emlegette már

előttem nevét, de minek tulajdonítam e szerencsét — mondá ismételve Szarvasy — és még inkább közeledett Palotay Kázmérhoz.

— Én . . . olvastam . . . és . . . és megtaláltam a nyakláncot . . . azt hoztam vissza, hogy Kornélia öngyiségének kézbesíthessem.

— Mit, ön megtalálta és visszahozta a nyakláncot! mondá csodálkozva az öreg Szarvasy — és megragadta örömeiben az ifjú Palotay remegő kezét. Valóban különös játéka a sorsnak, hogy éppen ön a szerencsés megtaláló.

— Bizony különös — mondá Kázmér mintegy önkéntelenül — kit ugyan batrábbá tett az öreg ur szives mosolya, de azért ajkaira több szó nem akart jönni, bármint szedte is kordába a három évi bölcsészeti tanfolyam ingyenes lecke-órát. Nem tudta bevallani, hogy ő tulajdonképen nem is azért jött, hogy a nyakláncot adja át, amelyet igazán meg sem talált, hanem azért, hogy kitarja keble legforróbb vágyait és térdre borulva esedezzen Kornélia kezeiért.

Szívében érezte ugyan mindezeket, de ajkain elhalt a szó.

Az öreg Szarvasy, kinek szöveget ütött ugyan a fejében az egész dolog, de mert arra gondolni sem akart, hogy ez mind csak két asszonyi lény szüleménye legyen, még egyszer végig mérte a fiatal embert, mintha némi felvilágosítást akart volna tőle megtudni, aztán ismét megszólalt, egy-egy kíváncsi tekintet vetve a kezében tartott nyakláncra.

— Ha jól emlékszem, ezt a nyakláncot a leányom viselet közben vesztette el, — nem adhatna kérem felvilágosítást, hogy miként jutott mégis a nyaklánc egyszerre ezen régi tartóhába?

— Én . . . én . . . kérem, úgy találtam, habozott Kázmér és nem bánta volna, ha egyszerre lesüllyedt volna vele a szoba a föld gyomrába, hogy képes helyzetéből kiszabaduljon.

— Hm?! — mormogta fogai közt Szarvasy Grácián. — Csodálatos a dolog, mert leányom azt állítja, hogy a nyakáról séta közben vesztette el a nyakláncot! E szavak hallatára Kázmér majdnem kővé meredt. Látta, hogy kelepcébe került, honnét nincs szabadulás.

Melléklet a „Bácska” 84-ik számához.

Ujvidékre küldte Prédics miniszteri titkár és Kozarac belgrádi főgimnáziumi igazgatót, hogy behatóan figyeljék meg a főgimnáziumi ellenőrző vizsgálat minden mozzanatát s tapasztalataik alapján tegyenek javaslatot a középiskolai ellenőrzés Szerbiában magyarországi mintára való szervezésére iránt. A két szerb tanfőúr jelen van a főgimnáziumi vizsgálaton, jelen lesznek a záró értekezleten is és a látottak alapján fogják benyújtani a szerb kormányának javaslatukat. Jelenleg Szerbiában a középiskolai inspektorok összesen valamelyes írásbeli jelentésből áll: felügyeletnek alig lehet nevezni. Jövőben magyarországi mintára közvetlen szemlélet és főgimnáziumi szemlélet látogatás útján való szigorú ellenőrzés lesz ott behozva. A szerb tanfőúrok írásbeli jelentésüket a magyarországi középiskolai ellenőrzés gyakorlatára és pontosságára felelt. A magyar tanügyre kétségkívül megtisztelő tény. Hazánk elsőrendű tanfőúrája a magyar tanügy iránt való tiszteletét vitték hazájukba.

Szerzetes tanárok a szabadkai gimnáziumban. Rég tervezik már Szabadkán, hogy a városi gimnáziumot a világi tanárok kezébe kivegyék és valamelyik tanító-rendre bízzák. Lapunk múlt számában már érintettük, hogy ez ügyben végeleges megállapodásokról is adott hírt egyik másik újság, a mit azonban alaptalanul mondtunk. A dolog ugyanis, amint most értesültünk, annyiban áll, hogy a legutolsó városi közgyűlés megbízta a polgármestert, hogy a cisztercita renddel lépjen érintkezésbe. A tárgyalások meg is történtek és meglehetősen kedvező eredménnyel végződtek, a mennyiben a rend kormányzója hajlandónak nyilatkozott hat tanárt s egy igazgatót küldeni Szabadkára. A legközelebbi városi közgyűlésen most már azt az indítványt is fogják előterjeszteni, hogy a város emeljen a gimnázium számára egy új korszerű épületet. Az indítványt alkalmassá elfogadják, mert a városra nagyon ráér a régi helyett egy új gimnáziumi épület.

A vénasszonyok nyara ugy látszik véget ért. Ki is jutott belőle bőven, meg lehetünk elégedve vele: valóságos tavaszi időjárás volt az eddigi őszi napokunk, csak a poeták által annyiszor megénekelt levelek hullása juttatta eszünkbe, hogy bizony nyugovóra készül a természet s a mosolygó, napsugaras idő csak egy-egy utolsó pillantása volt az álmos nyárnak. Most már belejöttünk végkép az őszebe. A fák nagyrészt kopárak, itt-ott látni csak egy-kettőt, a melyik ideig-óráig tartja meg a koronáját és ez az egy-két fa is meg-megzörgeti szomorúan a legkisebb szellő érintésére is, jelöl annak, hogy már ő is leszámolt az idej zöldrelettel s készült megadni magát végkép a kérlelhetlen sorsnak. Szerdán már felszított az igazi, hamisítatlan őszi szél is és még ma is egész porfelhőket hordoz végig a város fölött. Süvölt és bug a szél, végig söpri az utcákat, fölborjolja az óriási portengert és összekavarja a zörgő, élettelen falevelekkel. A napsugár is el-elbúvik a felhők mögé s ha előbukkan is, olyan szívesen érezeti, hogy foga is van! Beleburkolódik a járókelő a felső kabátjába és már a téli kabát praktikusan hasznáról álmodozik. Vége a vénasszonyok nyarának, itt van az igazi szeles, csipős őszi.

A zászlószentelés. A zászlószentelési ünnepély nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is pompásan sikerült. Leszámítva az összes kiadásokat, a zászló beszerzési árát is, a körülbelül 1600 frtnyi bevételből, körülbelül 700 frtnyi tiszta jövedelme lesz a zombori ipar-területnek.

Nagy tűz. Apatini levelezőnk értesít, hogy ott a hó 27-én nagy tűz volt, mely öt házat — melléképületekkel együtt — elhamvasztott. A házak, szerencsére biztosítottak voltak.

A volt miniszterelnök és a bulkeszi köteles. Nagy kitérésben részesült — mint bulkeszi — egy ottani Hetzel Fülöp nevű polgár. Tisza Kálmán, volt miniszterelnök, ugyanis geszti birtokán a kendertermelést akarja meghonosítani, e célból hivta volna meg a szakembert, Hetzel Fülöpöt. A derék bulkeszi polgár, persze mikor haza jött, nem győzött a mindenfelől jövő kíváncsi kérdézőkötéseknek eleget tenni: de büszke is volt magára. „Hát hogy van a mi-

niszterelnök, mit csinál?” „Biz az szomorúan ül a kertjében egy padon, mert keserves kenyér az, mikor az embert már csak egy eltartják.” „Hogy hogy?” „Hát csak úgy, hogy az öreg Tisza egész birtokát átadta fiának, aki most őt eltartja s ez az élet esik rosszul a mindíg a maga lábán járt öreg Tiszának. En csak a fiával beszélhettem.” — Istenem, szegény Tisza Kálmán, bizony csak szárandó sorsa is lehet neki ott Geszten!

Elkeresztelési ügy Szabadkán. Török Lajos szabadkai ref. lelkész, Mamuzsich Félix ugyancsak szabadkai külvárosi róm. kath. plébános, a szabadkai rendőr-kapitányságnál az iránt panaszolta be, hogy az f. év augusztus havában Inotai Béla református és Rózsa Krisztina róm. kath. ottani lakos szülők figyelmüket megkeresztelte és anyakönyvelte, azonban az anyakönyvi kivonatnak, hozzá mint illetékes lelkészhez leendő áttételét felhívása dacára megtagadta. Minthogy pedig nevezett róm. kath. plébános az 1868. évi LIII. t. e. 12. §-a valamint a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak 1890. évi február 26-án 10086. sz. a. kelt rendelete ellenére az elkeresztelt anyakönyvi kivonatot hozzá át nem tette; ennél fogva kérte Mamuzsich Félix róm. kath. plébános megbüntetését, még pedig azon utasítással, hogy az anyakönyvi kivonatot nyolc nap alatt — különbeni végrehajtás terhe mellett — panaszhoz származtassa át. Ebben az érdekes ügyben Kuthy Mihály városi alkopitány előtt f. hó 21-én szerdán d. e. volt a tárgyalás, mely alkalommal a plébános 10 frt pénzbüntetésre ítéltetett.

Uj váltó úrlapok. Milyen élvezet lesz majd aláírni! Már csak azért is, mert új és hozzá szebb is a régiénél. Ki van mondva ugyanis, hogy régiebb kiadású, széljegyzettel ellátott kincstári, bélyegzett váltóúrlapok december 31-ével forgalmon kívül helyeztetnek és ez időponttól fogva a váltók után járó bélyegilletékek kincstári váltóúrlapok útján való levonása esetére kizárólag az új (kékes szítrke, illetőleg világosbarna) bélyegzett kincstári váltóúrlapok vehetők használatba, 1892. január hó 1-étől kezdve a régi úrlapok használata a törvényes bélyegkötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fog tekinteni. A használaton kívül helyezett, de el nem használt váltóúrlapok a bélyegraktárnál adóhivataloknál január hó 1-től ugyanezen hó 31-éig kicserélhetők; eme határidő letele után azonban a forgalomból kivont régiebb kiadású kincstári bélyegzett váltóúrlapokat sem kicserélni, sem megtéríteni nem fogják.

Nem adnak a vasutra. Megint két község hozott határozatot a baja-zombor-ujvidéki vasút ügyében, ezek: Petrovács és Piros. Minkét határozat szől pedig akképpen, mint régen Ugocea megyéé. A koronázáskor Ugocea megye kimondta ugyanis, hogy „Ugocea non coronat”; az építendő vasutára is sorra ajánlanak föl kisebb nagyobb összegeket az érdekelt községek, de mégis akad község, a melyik „non coronat”, kimondja laconice, hogy nem ad pénzt a vasutara.

Orvosválasztás. Járek községében a napokban dr. Gotthárd János steyeri (Felső-Ausztria) gyakorló orvos választatot meg községi orvossá. Dr. Gotthárd különben magyar származású ember.

Megyebizottsági tagság tisedett meg a Rummerskirch báró, novoszeleli nagybirtokos halálával. E megüresült tagsági helyet választás útján november hó 24-én fogják betölteni.

Mélykut községében segédjegyzővé Alföldy Géza választott meg.

Törvényszéki bírák mint tanácsjegyzők. A kir. kuriához — mint az „Ujvidéki Lapja” írja — 3 törvényszéki bíró fognak tanácsjegyzői szolgálatra berendelni, a kik a berendelés tartama alatt 600—600 frt működési pótlékban fognak részesülni.

Eljegyzés. Schwarz Kálmán, n. palánkai kir. adótitkár f. hó 25-én tartotta eljegyzését Steimnitz Riza kisasszonnyal N. Palánkán.

Erdekes almafa. Apatinban Krómer Jakab téglagyáránál van egy almafa, mely — mint tudóstónk írja — ugyancsak megemberelte magát, másodsor is termett. Az almafa tele van diónagyságu másodtermésű almával.

— Előtte állt annak az embernek, ki őt szívből gyűlölte, s nem jött segítségére az a leány, kit ő szívből szeretett. — Ugy állt mozdulatlanul a szoba közepén, mint a barány a farkas előtt. — Csak egy pillanat s veszte van. — Magas homlokáról a verejték, melyet a halálos félelem sajtolt ki belőle, sűrű cseppekben hullott alá fekete kabátjára. — Tétvegt szemeit majd a nyakláncra, majd pedig az előtte kivanasan álló öreg urra vetette és éppen készült egy „Isten veletek” kíséretében a szobából kimosni, midőn a hirtelen megnyitott a szoba ajtóinak széles fehér szárnyai és mint egy mentő angyal lebegett be a szobába Kornélia isteni alakja.

Kázmér nagyot lélegzett; szívéből akkora kő esett le, mint az „Atlasz” hegység s már-már oda akart borulni Kornélia piciny lábai elé, hogy örök halát rebegjen megmentőjének, midőn az öreg Szarvasy örömmel mutatá a még mindig busongó leányának az elveszett nyakláncot és udvariasan hozzá téve, hogy a szerencses megtaláló és megjutalmazandó fiatal ember Palotay Kázmér ur.

Kázmér arca kigyult az örömtől, s nem mulasztotta el, hogy néma bókként udvariasan meg ne hajtsa karcu derekát.

E közben a szerelmesek villogó szemei mint a villám találkoztak egymással. A két szempár megértette egymással, hogy a játszma nemsokára meg lesz nyerve.

Az ajtó újra megnyitott és a néma csendet Szarvasy ne nyulánk alakja zavarta meg, ki szintén végzetlen örömeinek adott kifejezést a becses nyaklánc ily véletlen megtalálása fölött.

Az öreg Szarvasy mindhármukat mosolygó arccal végig tekintette, aztán így szól leányához fordulva: — Ha emlékezetem nem csal, úgy hiszem e nyaklánc sétatömben vesztődött el.

— Igen felelék egymásután az anya és leánya, kik nem is gyanították, hogy Kázmér a nyakláncot tokkal együtt nyújtotta át az imént Szarvasynak.

— Igen? De hát Palotay ur azt mondá nekem, hogy e nyakláncot tokkal együtt találta!

— Lehe—e—tellen, hangzott egyszerre a két ajakról is a szó.

A babeli zavar e nem várt kis „epizód” után akkorára nőtt, mint a török szultán haraga.

Kázmér csak állt és bámult, az anya és leánya pedig kissé elpirulva egy hosszúra nyújtott sóhaj bocsájtott a nehéz selyem ablak függönyök felé, melyek rojtaival a park illatos virágairól besurranó lánynak szellő játszadozott.

Kornélia ekkor nyakába borult atyjának és méz-édes szavakkal elbeszélte az egész történetet. Aztán edves kérte bocsánatát és szerető apai szívének beleegyezését abba, hogy a Szarvasy nevet Palotay névvel cserélhesse föl.

Az öreg Szarvasy nem állhatott ellen kedves leánya hízogó szavainak és midőn tekintetét az előtte remegve álló Palotayra vetette, hangosan felkacagva mondá:

— Tervök sikerült; az asszonyi alkotmányos politika finom fondorlatai most az egyszer egészen bekeverték halójukba. Legyen meg most is az ő akaratuk. Legyenek egymáséi és legyenek boldogok igaz szerelmükben! Azt az egyet azonban kikötöm kedves vejem uram, hogy a jövőben erre a nyakláncra jobban vigyázzon, mint én, mert attól tartok, hogy újra el sem veszik és mégis megtalálják... tokkal együtt!

Néhány év múltán Palotay Kázmér csakugyan birtokába jutott olaszországi nagybátyja roppant vagyonának. A kettős birtokot Kázmér munkás keze oly kiterjedésűvé tette, hogy nemsokára az egész vidék a Palotay-ház meszerű gazdaságáról regélt. Legfőbb kincse volt azonban az egész Palotay-háznak a bogár szemű, éber haju, aranyos kis angyal, akinek zilált, kibontott fürtjeivel oly örömezt játszadozott pajzánu a szerető apai és anyai szív: a kis Kornélia, a talizmánként őrzött nyaklánc örököse.

Eppen oly szép volt, mint az apja és éppen oly okos már most is, mint az anyja.

Ki tudja nem szorul-e rá a jövőben ő is a tudományára?!

Uj ügyvéd. Dr. Pavlovics Momir köz- és váltóügyvéd Adán ügyvédi irodát nyitott.

Lányrablás. Lapunk múlt számában megírtuk, hogy egy Szecsujszki és egy Prdin nevű romantikus hajlamu parasztleány a Pelagits Rádó kocsmájából vasárnap délután elragadtak egy leányt, a Knezsevit (Sunyetalo) Joca szemrevaló lányát. Azt is hozzátettük, hogy az esethez aligha köze nem lesz a Csemegi kódexnek is. Hát bizony ebben csalódtunk; nem lesz ahhoz egy csepp köze sem, csak az akaratlanul örömapává lett Knezsevit vakarja szörnyűmód a fületövé. Ez az ember két rendőr kíséretében indult az elrabolt hajadon keresésére, persze azzal az elűkelt szándékkal, hogy a középkor lovagjai közül idetevéd s parasztgúnyába bujt két jómadarat is elcsipje s átadja az igazságszolgáltatásnak. Rá is akadt hosszú keresés után másnap: a szép-séges leányzó ott turbékolt a két lovag ölelő karjai között; nem kellett őt már erőszakkal tartóztatni, maradt ő szívesen, sőt a rajtuk ütött apa és két rendőr előtt is kijelentette, hogy ő bizony nem is megy többé soha vissza. „Jobban érzi ő magát így szökésben, a két lovagja társaságában, mint otthon az édes anyja ölében.”

Telefon. Lebach Károly veprováci kereskedő telefont akart létesíteni Veprovác és Torza között. E végből oly kérelemmel fordult Veprovác községéhez, hogy engedtessek meg neki a telefonnak a községben való keresztül vezetése. A község az engedélyt meg is adta. A dolog azonban Kremer Konrádnak valamiképp szöveget szurt a szemébe s ez most a községi határozatot megfélebbezte. Az iratok beérkeztek a napokban a megyéhez.

Választások. Feketehegy községben ifj. Gál István választott meg községi adószedővé, a megfűvesedett esküdtiségre meg Veszse Sándor lett megválasztva.

Jönnek a színészek. Veszprémi Jenő színigazgató, mint lapunk múlt számában már említettük, azzal a kérelemmel fordult törvényhatóságunkhoz, hogy engedtessek meg már december hó 1-én az előadások megkezdése. Az e hó 28-án tartott városi törvényhatósági közgyűlés határozott ez ügyben s megadta az engedélyt, olyképp azonban, hogy az engedélyezett 3 havi ciklus akkor vegye kezdetét és így Veszprémi engedélye a jövő évi február hó végével lejárjon. A társulat most Baján működik.

Palánka és a vasut. A tervbe vett baja-zombor-ujvidéki vasut kiépítése által, Ó, Uj- és Német-Palánka községek érdekei — a mint azok előre fontolgatják — sérelmet szenvednek. E három község értelmisége e hó 24-én a palánkai kaszinó dísztermében már tanácskozásra is össze gyűlt, melynek tárgya a palánka-verbázi vasut kiépítése volt. Nagy számmal jelentek meg az érdekeltek és kimondták, hogy „mivel az ujvidék-bajai szárnyvasut építése Palánka mellőzésével kiszámíthatatlan károkat okoz a községnek”, építessék vasut Palánkától Verbászig. Palánka polgársága szerintük nehezen viseli a mellőzést, mert mint virágzó ipar és kereskedelemmel bíró központ anyagi érdekeit látja sértve.

Az artézi kút új képet nyert az utóbbi napokban. Magának a kútnak hármas lámpás oszlopa megváltozott, a mennyiben még két lámpával megföldolták a koronáját. A medence ódon szerű szivattyúját is eltávolították és egy diszes magas, oszlopszerű szivattyút állítottak helyébe, olyant a milyen a kút szája fölött emelkedik. Azonkívül a medencéből a kútnak másik oldalára is vezettek egy csövet, s ide is állítottak egy szivattyút, s a közvetlen kikerekítették s kicementezték egy darabot, mintha itt is egy külön álló medence lenne, mint a régi. Ennek a szivattyúja is olyan mint a régi medencéjéé s mindkettő teljesen egy mintára készült, a kut szája fölött álló öntött vas oszlopon, azzal a különbséggel, hogy míg ezen őt, az előbbieken csak egy egy lámpa áll. Általában véve csinosabb képet nyújt most artézi kútnak. — Az utolsó száraz őszi napok alatt maga a kut nagy ostromnak volt kitéve. Kocsi, kocsi után érkezett, valamennyi hordókkal telve, s egyik-másiknak órahosszat is kellett várnia, míg rá került a sor. Persze hosszú időn át nem juthattak háziasszonyaink esővízhez, ezért oly rendkívüli mód keresett az artézi kut vize, a mely tudvalevőleg — nemcsak paszulyfőzésre, hanem nagymosásra is kiválóan alkalmas. Sokszor rendőröknek kellett az összesereglett kocsi között rendet teremteni.

Tűz ittött ki hétfőn este 5 órakor a csónoplyai uton fekvő szerb temetőben. Egy nagy deszkabódé állott itt, a melybe a koszorukat hordták össze hosszú időn át s ez gyuladt ki a mondott időben. A tűzoltó őri adó-jelére tömegesen tödült ki a publikum tűznézésre, a sok száraz holmi azonban rövid idő alatt elhamvadt s vége lett a látványosságnak; a tűzoltóknak nem akadt semmi tennivalójuk. A kár mindössze pár száz forintba tehető.

Névváltoztatások. Löventhal Nándor bajai illetőségű nagydorogi lakos vezetéknevének „Lévai”-ra, Filinger Ferenc ókeéri illetőségű szegedi lakos, a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományába tartozó csendőr vezetéknevének „Füredi”-re, Kohn Armin mélykúti illetőségű doljina-tuzlai lakos, a 23. sz. cs. és kir. gyalogezredben szolgáló őrmester, vezetéknevének „Kovács”-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

Egy házasság története. Manojlovits Zsófia és Grossz Hermann megszerették egymást Isten és ember előtt. Csak hogy egymáséi törvényeink értelmében nem lehetnek, mert míg a leány egy szt-tamási gör. kel. családnak a gyermeke, addig a férfi ó-testamentumbeli őseinek a hitét vallja. És mert utóbbi nem akart áttérni a gör. kel. hitre, hát előbbinek kellett utóbbinak a hitét követnie. Igen ám, de mikor törvényeink nem engedik meg a zsidóhitre való áttérést! Kimentek hát Bécsbe, ott a leány áttért a zsidóvallásra, és nemsokára rá meg is esküdtek ugyanott a zsinagógában. Ausztriában tehát érvényes házasságra léptek. Időközben gyermekük is született, a ki ugyancsak Bécsben szabályszerűen anyakönyveltetett is, tehát törvényes gyermek. Azonban az új család visszaköltözött Magyarországra, Szt-Tamára. Mibelyt tehát itt letelepedtek újra, a nőnek zsidóvallásra való áttérése érvénytelen lett, ugyszintén a házasságunk is, a gyermekük meg törvénytelen, mert törvényeink szerint a zsidóhitre való áttérés — habár a külföldön

érvényesen történik is, — ugyszintén a zsidóval kötött házasság — habár a külföldi törvények szerint érvényesen jött létre — ha ismét visszatérnek a magyar állampolgárok lesznek, érvénytelen, semmis lesz. Az utazgatás, áttérés, házasságkötés stb. viszontagság után tehát megint ott vannak a hol a mádi zsidó. — De ráadásul a kis Grossz gyermek itthon sem megkeresztelve nincsen, sem szabályszerűen anyakönyvelve. Magyarországon tehát törvénytelen s mint ilyen az anyja vallását tartozik követni, a kinek meg a zsidóhite való áttérése szintén érvénytelen; tehát a gyermek a gör. kel. vallásra keresztelendő s törvénytelennek jegyzendő be. Brankovits patriárka a kis gyermek ügyében tegnapelőtt át is irt az alispáni hivatalhoz az iránt, hogy valamiképp hasson oda a vármegye, hogy a gyermek a törvény szerint is kereszteltesse meg, természetesen mint görög kel. vallású, „hajadon“ anyának törvénytelen gyermeke.

Falb Rudolfnak a bíret vajjon ki nem hallotta volna? Minden esztendőre megjósolja a kritikus napokat, a mikor valami rendkívüli természeti jelenségnek kell bekövetkeznie. Megjósolja pl, hogy mikor lesz fagy, oriai zivatar, jég, földrengés stb. Es jóslatai néha bekövetkeznek, néha nem. A jövő évre vonatkozólag pláne nagy dolgokat mesél. E szerint jövő 1892-ik év március 28-ika és április 26-ika e század legkritikusabb napjai lesznek. A jövő esztendőben oly sűrű esőzések lesznek Falb szerint, hogy a föld legmélyebben fekvő részei okvetlenül el fognak mocsarasodni. Felolvasása folyamán előadta, hogy a legkedvezőtlenebb idő a földre nézve az, mikor mind a hat faktor (a holdközeli, napközeli, stb.) egyszerre következnek be a földről. Az utolsó özvönv 40000 esztendővel volt Kr. e. Ettől fogva a klimatikus viszonyok egyre javultak és Kr. u. az ezredik esztendőben érték el tetőpontjukat. Ez volt az az idő, mikor egész Németországban megtermelt a bor. Az ezredik évtől fogva az éghajlati viszonyok a nagy csapadékok következtében ismét kedvezőtlenebbé váltak s a levegő hőmérséklete apadni kezdett. A legközelebbi özvönv, mely az egész emberi kultúrát megfogja semmisíteni, 6400 ban lesz. . . Nagy mondás, melyet Falb ur annál könnyebben megköszönhet, mert 6400-ban bizony senki sem fogja közlünk megcáfolni!

Elhunytak névsora 1891. október 22—28. 1891. október 22-én: Masirovits Katalin 8 éves, nap-számos leánya, Grün-major; Steinbeck Ferenc, 4 hetes, iparos fia, felső-város 188; Vitkovits Iván, 9 hónapos, földm. fia, Radojevits szállás — 23-án: Mösmer Elemér, 8 éves, hivatalnok fia, Bajai-ut; Hemm Rozi, 8 éves, iparos leánya, Szelenese 204; Merling József, iparos fia, 7 éves, Cservenka 52. — 24-én: Csuvardits Ernő, 4 hónapos, földm. fia, Buni-szállás; Budai Eszter, 3 éves, iparos fia, Felső-város 203; Schnur Lajosné szül. Hoffmann Anna, 26 éves, Szelenese 211; Makarits Zorka, 7 éves, földm. leánya, Léniai-szállás; Garnai József, 1 és fél éves, iparos fia, Bánát 85; Weigert Ignác, 59 éves, eseléd, Vadászkiúrt szálló. — 25-én: Kalits Tódor, 1 és fél éves, földm. fia, Cservenka 449; Radojevits Vukoszava, 9 hónapos, földm. leánya, Radojevits-szállás; Nanesevits Jánya, 13 éves, földm. leánya; Szilaski Milana, 7 hónapos, földm. leánya, Cservenka-iskola. — 26-án: Neskovits Anna, 7 éves, Felső-város 273; Hellenberger Károly, 6 éves, iparos fia, Bánát 356; Bandobranszki Darinka, 14 hónapos, földm. leánya, Rancevó; Vujkovits Gyurica, 1 és fél éves, földm. fia, Lugomerszki-szállás. — 27-én: Csicsovaeski Szevan, 8 hónapos, földm. fia; Dadits Lexa, 3 éves, földm. leánya, ferenc esatornai szállás.

Művészet és irodalom.

Megjelent a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat Évkönyve VII. évfolyamának 3-ik füzeté. Szerkesztő: Grosschmid Gábor társulati titkár. Tartalma: A pétervári apátság. Irtá: Erdújhelyi Menyhért. — Egy bácskai eltűnt községről. (A Jávör 1891. 30. számából.) Közli: dr. Thim József. — Bács-Bodrogh vármegyének meghirdetett nemessége a meghirdetés évével. Összeállította: Dudás Gyula. — Hunyady Mátyás király. Fraknoi Vilmostól. Történelmi ismertetés. Ismertetéi: Grosschmid Gábor. (II. Folytatás.) — A vármegye monográfiája. Grosschmid Gábortól.

Dr. Pataj Sándor versei. Verseimet, melyek 10 év alatt részben a „Bácskában“, részben a főváros szépirodalmi lapjaiban, mint a Vasárnapi Ujság, Ország Világ, Fővárosi Lapok, Magyar Salon, Képes Folyóirat, Képes Családi Lapok, Urambátyám, Istökös, Magyar Figaro, Magyar Háziasszony, Hölgyek Lapja, továbbá Almanachokban stb. megjelentek, összegyűjtve kiadom. Kérem, azokat, akik verseim iránt érdeklődnek és azokra előzetni szándékoznak, sziveskedjenek az irt (példá nyonként 1 frt) újévig hozzám beküldeni. Gyűjtők 5 példány után egy tiszteletpéldányt kapnak.

Színészet.

A szerb színház kedden Schönthan mulattató vigjátékát „Az arany pókot“ adta összevágóan. A szereplők közül a ritkábban játszó Filipovitsot és Topalovitsnét akarjuk azzal megemlíteni, hogy a többiek is a szokott jó alakítást nyújtották. — Szerdán kezdette meg Freudenreich Micke, zágrábi énekesnő vendégszereplését, mint Maresa az ezred leánya. Hangja igen kellemes, és élénk játékát a szuffolt ház gyakran jutalmazta tapssal.

A szabadságharc kiáltványaiból.

A szabadságharc emlékei kiállításának látogatói közt talán még nem volt egy sem, a ki ne keveselte volna az időt, a rendkívül gazdag kiállítás tárgyainak megtekintésére. Hiszen csak a közszemlére kitért proklamációk végig olvasására napok kellenek. E kiáltványok belerángatják az olvasót az akkori idők harcéletébe. Niuseen nap, hogy ne fordulna elő ismételt az az eset, hogy a kiáltványok olvasásába elmélyedt látogatót az öröknek külön kell figyelmeztetni arra, hogy a kiállítást már zárják, a terem már tres, sötét van már, nem lát, ne olvassa hát tovább.

A kiállításra újabb érkezett proklamációkból ki-válogatok néhány pontot.

A képviselőházban e héten emlegetett Jellaesics

törkéveiről következő nyilatkozánya ad felvilágosítást. Jellaesics törkéveiről egy borzasztó magyarsággal írott „Nyilatkozvány“ a ad felvilágosítást, a melyben a következőket mondja:

En vagyok a népek, a szabadságnak és Ausztriának embere! „A mi akarunk egy összetartó hatalmas ausztriai birodalom, azért is, mint ennek nélkülözhetlen kelleke, a hadpénz és külügyi miniszteriumok központosítása. A szerbek ugyanazt akarják, mint mi: híven ragaszkodnak császárunk s királyunkhoz, valamint az összes nagy ausztriai birodalomhoz. Miután tehát a magyar miniszterium azt veti, hogy ezekre nem állhat; miután elválasztási szándékához továbbra is ragaszkodik, az az a szép birodalmat megsemmisíteni akarja, a kötelesség és a becsület egyaránt parancsolja a végsőt megkísérteni, azaz a fegyverhez nyulni.“

Jellaesics tetteiről egy kiáltványban a következőket olvashatjuk:

Egész Horvátország felett tyrannuskodik Jellaesics, a ki csak szóval is pártolja a magyarokat, felakasztatja, Fiume városát, mely Magyarország sajátja, elfoglalta s onnan a magyar tisztviselőket elkergette, a várost horvát katonákkal megterhelte. Jellaesics a rendet akarja helyre-állítani. Ki bizta meg a horvát bánt, hogy az Magyarországon rendet csináljon? Hiszen nálunk nem volt rendtelenség, míg 5 az alvidéken a rákokat ránk nem uszította és még ő a maga seregével a Dráván át nem jött. Jellaesics azt mondja, hogy nem bántja a magyar népet, hanem ha Pestre mehet, szétveri a minisztereket, szétkergeti az országgyűlést és megsemmisíti az 1848-iki törvényeket, a melyek adták a nép szabadságát. Zágráb megyében felséges fejedelmünköt a borvátok sváb királynak csufolták, ezt hallotta Jellaesics és még sem büntette a gunyolódót. Zágrábban felséges nádorunk István arcképét a piacon égettette meg. Királyotok megvan gyalázva, nádortokot megbecsületeltesse s nem állatok bosszút!“

Salamon Lajos, a Fehérmegyébe küldött kormány-biztos így buzdítja fegyverre a népet Jellaesics ellen: „Fél Magyarország hű népe, kibén az apák vére még savóva nem szoktál. Halál a pártító Jellaesicsre, ki a korona gyöngyei után törekszik; ki a királyt megakarja csalni. Fegyverre az áruló ellen, ki vértünk kiontása után Tótországot akar alapítani azon a földön, melynek minden hantja apáink vérevel kövérített.“ „Rajta bánt hazafiak! Nem öltöztetik ujoncokatok frakkba, magyar ruhát fognak viselni, magyar tisztekekkel magyarul beszélhetnek, magyar földön fognak tanyázni s szolgálják a királyt s hazát, a melynek alkotmányára megsemmisítenek.“

Érdekes a honvédelmi bizottmány egy szózata, a melyben közzétette Görgeinek egy tudósítását arról, hogy a győri uton maga mögött felejtette a gabona, zab, széna, szalmagyűjtöketek, e példa utánzásra a következőleg buzdít: „A státus mindenkinél kárát megtéríti azonnal, melyet a háza védelme végett szenvedett. Keljenek föl a népek milliói! takarítsanak el minden élelmet az ellenségtől s ha ami keveset el nem takaríthatnának, gyűjtsék fel! égessék össze! hadd vesszen el éhen, ki hazánk szent földjét zsarnok lábával megfertőzteti és ha lefekszik pihenni, gyujtsa fejére a nép az alvó helyét. Hadd vesszen éhség, fagy, láng és fegyver által! És el fog veszni, ha a nép felkel. Fel! fel! a népek millióival!“

De nemcsak hadiságok, hanem magánosok is lelkes szózatokban buzdították fegyverre a magyart. Így például Hevessei Gergely kolozsvári ev. ref. lelkész is a következőképen: „Ébredj fel szegény elásott magyar nép és lásd meg a te ellenségeidet, mert tábort ütöttek ellened, hogy kiirtsanak tégedet a földnek szinéről! Az oláh és a szász, kinek te sohasem ártottál, vesztetre esküdtek, el akarják foglalni földjeidet, felégetni házaidat, elhajtani marháidat, tégedet pedig meggyilkolni akarnak és nem kedveznek még a bölcsőben lévő ártatlan gyermek életének sem.“ „Kelj fel magyar nép és fogj fegyvert, a milyent kaphatsz, csép, fejsze, vasvilla, kasza, lándzsa, mind jó szolgálatot teszen most; és ha nem lenne fegyvered, szerezz magadnak, mert az idők gonoszok. Krisztusnak ama parancsolata szerint: most, a kinek erszénye vagyon, elővegye azt, hasonlatosképen a táskát is és a kinek nincsen fegyvere, adja el felső ruháját és vegyen szablyát magának, Szt. Lukácsnál a 22. rész, 36. versében.“

A délvideken dúlt polgárháború iszonyatosságairól szóló kiáltványokat most is csak borzalommal olvashatjuk. A Jellaesics által fellázított rákok kegyetlen vérengzéseiről a következőket mondja egy a népet fegyverre szólító kiáltvány: „A mit a tatárok tettek, nem hasonlítható a rákok kegyetlenségeihez. Az ekaszarvánál békén munkálkodó magyar földmivest elfogják, nyakát elfűrészelik, mert tudjátok meg, minden magyar fejért két aranyat kapnak; vagy elevenen megnyúzzák vagy szalmába tekerve megégetik, lábait, kezeit elvágják, az asszony emlőibe tüzes drótot huznak, az ártatlan kisdedeket torony tetejére kötik vagy falra szegezik, úgy lödözik célba. Polgárok nem lázzad e fel mind a véretek ily baromi tettek hallására, nem esküdtek e bosszút e lázadók fejére?“

Elképzelhetjük-e az örömeteknek azt a fokát, a melylyel azok, a kik e borzalmas idöket átéltek, a következő kiáltványt olvasták, a melyet Spelletich Bódog kormánybiztos adott ki Szabadkán, 1849. április 4-én:

Szent Tamás volt, nincs többé!
Vitéz seregünk 4 óra hosszan tartott ostrom után április 3-án délelőtt 11 órakor rohammal vette be. A bevételnek tartott gaz tanya nincs többé, valamint elenyészendnek ellenségeink is utolsó iziglen. Mert az isten, ki az égbe van, nem fogja büntetlenül hagyni azon istentelenséget, mely rajtunk elkövetett. — Békétüres és összetartás véreim és mentve lesz az imádot hon. A rák erő lelke: mintegy 3000 szerb nyugszik a feldult fészkek romjai alatt. Ágyuk, fegyver, marha, gabona stb. nagy mennyiségben jutott birtokunkba. De feleink közül is többen nyugosszák az örök álmat. Béke és áldás hamvaik felett. Béke és áldás reájuk: kik vértüket érettnök otonták. Dícső emléküek csak e nenn-zettel enyészhet el.

Eljen Perczel Mór a derék tábornok, éljen ő „a fellázadt rákok ostroma.“ „Eljenek a szenttamási derék vitézeink!“

Vajjon van-e olvasó, aki, ha magában is, ne mondana egy éljent emlékeztetőkre.

R. I.

Bács-Bodrogh vm. monográfiája megírása alkalmából.

1885-ben a pirosi belvizek lecsapolása céljából ásott árok ből csontokat hanytak ki. Midőn ez értesemre esett, az árok már kiásva s a kihányt csontok a kiemelt földdel be voltak temetve. Megjelentem a helyszínen, de már három állkapocsontnál egyebet nem bírtam összehozni, melyből kettő állat, egy pedig emberállapocshoz volt hasonló. Mutogattam e csontokat egy darab ideig többeknek, kikről feltételeztem, hogy felismerik, azonban ily ismerő nem találkozott. A csontok jó darab ideig szobámban „közszemlére“ voltak kitéve s egyszer csak eltűntek. Utána járván a dolognak, kislít, hogy a szobatisztogató szolgáló kihányta a szemétdombra, honnét a szántóföldre került a trágyával. Így nem tudhattam meg a csontokról és csontokból semmit.

Felkerestem az árokásó embereket, kiktől a következőket hallottam: „sok csontot kihánytunk a sírokból, melyek kisebb nagyobb távolságra sorban egymás mellett voltak ásva. Találtunk egy fazekat is, mely barnaszínű volt, de összetört s benne szenededett csontok voltak. E fazék nagy téglával volt befedve, melyet haza hoztunk: éreemű készítményt senki sem talált, valamint más eszközt vagy ékítményt se.“

A téglát megkerítettem, még pedig egy épét és egy töröttét. Az ép téglá vörös, jeltelen, 40 cm. hosszú, 30 cm. széles, 5 1/2 cm. vastag, 11 kilogr. 40 dekagr. súlyu. Egy kevés mészmalter is látszik rajta. Hogy jó készítmény, bizonyítja az, hogy sem a földben, sem a levegőn nem málott szét, pedig felületéből itelve, nem nagyon kemény, mégis nagyon cseng. A törött hasonló anyagu s színű. E téglák birtokomban vannak.

Különös az egészben az, hogy a vizborította hely legmélyebb részén, az árok mentén sorban, több sírnak tartható hely volt. Egy-egy sír 4—5 láb mélyen van a föld szinétől. Ugyan kiknek volt kedve vizjárta lapályba temetkezni? Vagy az időben e lapályt sose borította víz?

A Ferenc József-esatorna ásatása alkalmával is „találtunk lyukakra, egy bizonyos kovászműhely lehetett, mert tűzhely volt benne“ — mondják az emberek. Itt olyan síkföldi troglodytaféle emberek tartózkodhat-tak. A esatornaásatást olasz mérnökök vezették, nem igen érdeklődtek földünk történelme iránt.

E kis kitérés után menjünk vissza a sírokhöz. Ha csak állatesontok ásattak volna ki, akkor vélelmehető volna az, hogy valamely marhavész alkalmával az elhullott állatok ásattak oda, de a barnaszínű fazék (rma) meg a téglá azt bizonyítják, hogy emberi holtestek is temettek ott el. Az sem konstatalt, hogy ugyanazon egy sírban volt-e a kétféle csont, vagy egyik sír csak ilyen, a másik pedig csak olyan esontot tartalmazott. Közös sírra való, nagyobb mennyiségű esont egy helyen sem volt.

Szájhagyomány nincs, hisz a község maga alig száz éves. A sírhelyek felett ez idő óta szántottak, vetettek, arattak, de soha sem ástak.

Vajjon nem jó volna itt ásásokat eszközölni? Kérdelem a kompetens urakat.

Szabó Péter,
pirosi ref. lelkész.

AZ IPAROSOK ZÁSZLÓJA.

Megemlékeznék az ipartestület szép zászlószentelési ünnepéről, csak egy-néhány jelmondatot közlünk. A rendelkezésünkre bocsátott jelmondatokból adjuk a következő érdekes szemelvényt:

Zombor sz. kir. város közönsége képviseletében dr. Csihás Benő polgármester következő jelmondattal: „Nemzetünk korszerű haladásának elsőrangú tényezője az ipar.“

Koczár Zsig Zombor város orsz. képviseelője: „A siker, a fáradhatlan munka győzelme.“

Piukovits József és Latinovits Ernő orsz. képvise-lők képviseletében Koczár Zsigmond orsz. képviselője: „Közös hadsereg képviseletében Pacher alezredes: „Hasztalan az ember iparkodása, ha nem járul hozzá az Istennek áldása.“

Honvéd zászlóaljunk képviseletében Böese Gyula százados honv. zászlóaljparancsnok: „Csak mindig előre!“

A zombori csendőrség képviseletében Klemm Justin csendőrfőhadnagy.

Bács-Bodrogh vármegye képviseletében hosszabb beszéd kíséretében Schmausz Endre megyei alispán.

A zombori kir. törvényszék képviseletében Szechenyi József törvsz. elnök helyettese: „A munka és a kitartó szorgalom jólétet teremt, ez pedig önértetessé teszi az embert.“

A pénzügyigazgatóság képviseletében Danczer Kornél pénzügyigazgató: „Hass, alkoss, gyarapíts és a haza fényre derül.“

Bács-Bodrogh megyei tanfelügyelőség képviseletében Czifrusz Ferenc tanfelügyelő helyettese: „Munkára, szeretetre és nemesedésre adott az élet.“

Bács-Bodrogh megyei gör. kel. tanfelügyelőség képviseletében Vukicsévits Miklós tanfelügyelő: „Rad sve nadje, sve savlada, sve dobjie!“ (A munka mindent fölfedez, mindent legyőz s mindent meggyer!)

A zombori áll. főgymn. képviseletében Gerevich Gusztáv igazgató: „Műterelem, izlés és buzgalom áraszson fényt a honi ipar állandó virágzására.“

A Bács-Bodrogh megyei állami építészeti hivatal képviseletében Hoffmann Frigyes: „In hoc signo vinces!“ (E jelben fogsz győzni.)

A megyei árvászek képviseletében Mihályi János árvászeki elnök helyettese: „A megáldott lobogó legyen egyttal jelvénye az iparosok megelégedésének, — az iparos tanuló és segédek szellemi képzettségének pedig buzdítója.“

A kir. ügyészség képviseletében Dobák Béla kir. főügyész. „A munka a tisztesség alapköve s hathatós óvszer a bűnözés ellen.“

A kincst. ügyészség képviseletében Janovich Gyula kincst. főügyész: „Ora et labora, dabit tibi Deus omnia bona.“ — „Az ember keveset beszéljen, de annál többet tegyen!“

A kir. járásbíróóság képviseletében Dömötör Pál járásbíró helyettese: „Küzdj, fáradj, munkálj: munkálva nemes csak az élet! — Munkád a jelené, — műveid a jövő.“

A zombori rkapitányság képviseletében Valter Nándor rkapitány helyettese.

A zombori középkereskedelmi iskola képviseletében Zsuljevits Ernő igazgató: „Legyen iparunk s lesz jövőnk!“

kalmából.
a céljából
értésemre
a kiemelt
színén, de
am össze-
allesonhoz
arab ideig
s, azonban
arab ideig
szer csak
y a szoba-
honnét a
attam meg
a követ-
sirokból,
s mellett
arnaszintü
ok voltak.
hozunk ;
mint más
y épít és
n. hosszú,
dekagr.
Hogy jó
p, sem a
éve, nem
t hasonló
otta hely
ob, srnak
en van a
lapályba
otta víz ?
mával is
hely le-
enberek,
okdiat-
ek, nem
khoz. Ha
elmezhető
az elhul-
ek (urna)
testek is
y ugyan-
egyik sir
ot tartal-
gú esont
alig száz
vetettek,
közölni ?
éter.
szentelési
szóltunk
adjuk a
ben dr.
: „Nem-
az ipar-
viselője :
képvisé-
vredes :
al hozza
Gyula
előre !”
Justin
osszabb
pau.
échenyi
kirtató
teszi az
Danczer
ts és a
iseleté-
nkara,
g kép-
ad sve
mindent
erevich
asszon
hivatal
nees !”
János
legyen
— az
pedig
a kir.
athatós
Gyula
omnia
l töb-
or Pál
nkálva
vévidé
Valter
seleté-
s lesz

A zombori kertületi szolgabírók képviselőjében Pappovits Dusan főszolgabíró helyettese: „Ipar a nemzeti műveltség és vagyonszerzés egyik főtényezője.”
A zombori iparhatóság képviselőjében Nikolics György iparhatósági biztos helyettese: „Viribus unitis.”
Egyesült erővel.)
A zombori magyar nőegylet képviselőjében Esztergomy Borbála elnöknő helyettese: „Segits magadon s az Isten is megsegít.”
Az izraelita nőegylet képviselőjében Spitzer Róza elnöknő: „Támogassuk az ipart! — azon város valóban boldog, melyben az ipar virágzik.”
A zombori takarékpénztár képviselőjében Barthal Jozsef takarékpénztári igazgató.
A zombori kereskedelmi s iparbank képviselőjében Tim Jozsef banktitkár.
A zombori első önkormányzati szövetkezeti képviselőjében Taray Mór igazgató.
A zombori önkéntes tűzoltóegylet képviselőjében Városy László főparancsnok helyettese Demetrovits Sándor alparancsnok: „Az iparos és tűzoltó, nálunk édes testvérek.”
A zombori betegsegélyező egyesület képviselőjében Schaffner Jozsef együleti elnök: „A betegek orvoslása és segélyezése az egyesület feladata.”
A zombori temetkezési egyesület képviselőjében Thum Vince együleti elnök.
A zombori ipartársulat képviselőjében Protits Szevén elnök: „Slogom rastu male stvaru, a neslogom sve pokvari.” Egyetértéssel szövetkeznek a kis dolgok, az egyetlent pedig mindent ront.)
A gör. kel. tanítói kar képviselőjében Csónits Velimír neptanító: „Radina tye ruka doveka gospodari. A lena doveka sirotovati.”
Az izr. tanítói kar képviselőjében Pollák Samu izr. neptanító: „Sohase feledjük el, hogy létünk egyik fő feladata a munka.”
A kaszinó dalárda képviselőjében Pribil Ernő együleti elnök.
A zombori iparos dalárda képviselőjében Eibach István elnök helyettese Szigethy István: „Ha a munkában elfáradtál, dal mellett szórakozva gyűjthetsz új erőt!”

KRÓNIKA.

Ott áll a panaszos bátran a kapitány asztala előtt, — aranyfűrtös, piros arcu, fehér ruhájú leánygyermek. És szegényében tönkre silányulva húzódik meg a sarokba egy hosszú süvölvény, aki most csak félve mer tekinteni a kis vádlóra, nem oly epedően, mint rendszeren szokta.
— Üdén, kedvesen cseng a kapitány fülébe a panasz.
— Mi baja kisasszony? kérdezi a kapitány, aki csak azt sajnálja, hogy nagyon is nagy gyerek a panaszos s így nem veregetheti a párnás arcoeskait.
— Sötét pir önti el a selymes areot.
— Az a bajom, kapitány ur, hogy az a fiatal ur ott olyan esnyat álmodott fölölem.
— Csnyát? Hát mit?
— Wázódzik a kicsi. Oh be embertelen ez a kapitány, hogy nem bírja rögtön megérteni!
— Hát kérem, susogja, ma reggel mondta el, hogy velem álmodott... hlygy ő meglátogatott, aztán, hogy nem volt otthon a mama...
— Igen, igen... nos?
— Hát aztán, hogy magához szorongatott, azután...
— Nos? folytatja a kapitány az élvezetes inquisitiót.
Két rózsás kacsoját teszi az arcára a kicsi...
— De kapitány ur...
— Megeszkolta ugy-e?
— Segít a kis szemérmeskedőn a vallató bíró.
A szép gyermek bólogat fejével, hogy igen, megeskolta bizony, de meg ám!
— Azután még nem állotta elmondani, hogy olyan esnyat álmodott rólam!
— Lehorgaszta a fejét büntudata sulyában az az álmodozó fickó ott a sarokban...
— Hát aztán mit akar kegyed kisasszonykám?
— Kérdi a kicsitől a bíró.
Haragosan emeli föl a fejét a megsértett galamboska, csakugy libegnek-lebegnek feje körül az aranyos fűrtje.
— Hát be akarom pörölni — becsületsértésért...
A kapitány alig bírta megérteni vele, hogy egy álom miatt nem lehet senkit becsületsértésért bepörölni.
*
Kinában történt, az bizonyos, de hogy megtörtént, az is bizonyos.
Szép kis menyecske volt a lelkem és édességeivel foglalkozott. Az egész asszony maga is olyan volt, mint egy cukorbaba, melyek között élt.
Az édességek nagyon fogytak, mert pap, katona és minden rendű lakói a menyéi birodalomnak, mind-mind édessegre éheztek, persze a legédesebbnek találván magát az asszonyt.
Csak hogy a menyecske nagy kosárral jelent meg ott a hol a hűséget osztogatták és bár a lehető legbarátságosabb volt mindenkivel szemben, mégis hű maradt az urához.
— Ez nem jól van így! mondogatá az ura.
— Az asszony nagyot bámult ezen a felsőhájtáson.
— Mert hát látod édesem, azzal a gazdag manciarinnal mégis csak másként kellene bánnod.
— Hát hogyan bánnék vele? És te azt megengednéd?
— Még, de csak egy feltétel alatt.
— Az asszonynevetésre fogta a dolgot és a kacagó szélből kacagásával kérde:
— És mi lenne az?
— A férj uram valószínűleg elmondta, hogy mi lenne ez, de az a törzsvendég ur, aki városában meghurcolta ezt a históriát — ezt már nem hallotta.
— Csak azt hallotta, amit az asszonya válaszolt rá.
Az asszonyka szelíd volt mint egy angyal, gyöngéd és naiv, mint egy menyét, édes mint a legfinomabb cukra, mint egy felsőbb leányiskolai növendék hanem aki most felmagasult az ura előtt.
— Tebát te eltudnál engem adni annak a madarinnak? Jó, Tudd meg tehát, hogy én azt a madarint

igazán szeretem, de beestelen asszony lenni nem akarok, de azt sem akarom, hogy ilyen uram legyen. Mi ketten végeztünk erre az életre.
A haragos kis menyecske nem is szóló aztán többet az urához. Szó nélkül pakolt össze mindent, közte négy éves kis leányát és ment zónával Pekingbe a menyéi birodalom fővárosába.
És most ott áll az édességek tárháza némán, üresen, a szép asszony távozása kilopta abból az életet a lelket.
Csak a férj busong és kesereg benne; a férj, ki oly szépen eljátszotta kis játékaikat s oly hamar játszotta el.
*
Hárman valának együtt... Az utolsó megyei közgyűlés alkalmával találkoztak, a mikor rendszeren találkozni szoktak egymással a megyében szétszórjt jó ismerősök. De mert nemcsak jó ismerősök voltak a mi embereink, hanem a szó szoros értelmében vett jó barátok, hát mi természetesebb, mint hogy összeültek egy-pár pohárka jóféle baranyaira is. Ez elmaradhatatlan a jóbarátok találkozásánál. Bor mellett, pipaszó mellett elmesélni az utolsó viszontlátás utáni élményeket... van is abban valami!
Denique beültek egy kocsmába, a hol vigan itták a hegy levét (kitudja hátha buékas volt?) A szobában levő egy-két vendég lassan elszállingózott, és a mi hármunk egyedül maradt, negyediknek csatlakozott hozzájuk a kocsmáros.
Egyik pohár a másik után, egyik óra a másik után és szüntőgy liter liter után fogyott, a szemek mindinkább fényltek, a nyelvek megeredtek, folyt a beszéd, míg végre bele is fáradtak. Legelőbb a kocsmáros szunnyadt el a karjaiba dölve (lehet, hogy csak tettetésből, — a borát akarta vele dícsérni) utána a másik, a harmadik és a negyedik is.
A lámpa bágyadt lángján kívül nem volt ébren senki a házban. Hajnal felé fölébred a nótáros uram.
— Szavazzunk... én szavazok... morogja alig érthetően. Az az, hogy... fizetek... Hé kocsmáros, fizetek!... — Nem hallja, alszik. Nagyot tít az asztalra, de ez a társak édes álmát nem zavarja s a kocsmarost se háborgatja.
A kövér kocsmárosné (láttak már kérem sovány kocsmárosné is?), a ki a sarokban egy széken aludta az igazak (akarom mondani: a kocsmárosné) álmát, följjed és egy hosszu ásítás után — félig-meddig álmódva — motyogja: husz forint 65 kr.
— Micsoda husz forint?.. Számoljunk!
Az asszony nem azért asszony, hogy tágitson, emberünk meg félven a becsapástól, egy kis suttogás keletkezett közöttük, olyan, a melyik fölébresztette a mi szellemes tollu Del Toronkat is, és fölébredt a harmadik is, a § oknak újdonsült doktora.
— Mit? — szól az utóbbi. Nem fizettünk...! Azért sem fizettünk!
— De hát mit tegyünk?... Pörölünk, pörölünk... — Bepöröljék.
És a hármak azzal a szándékkal távoztak, hogy ők csakugyan pörölni fognak.
*
A kakastilon mindig kedélyes publikum élvezi a muzsát, különösen pedig kedélyes kakastilon publikuma van nálunk jelenleg a szerb Tháliának. Hiszen egy hatosért egy egész estét végig élvezhetni innen, hogy ne verődnek össze naponként a legkedélyesebb publikum a különben is ritka művelvezetre? Ugy se nyilik minden esztendőben alkalmuk színházba járni!
Mosogató hölgyek, szobacicusok, szakácsnék és mindezeknek a szívük bakája, meg a szerelmük kocsisa — együtt ülnek a teátrumban. Milyen boldogság!
Hátha még hozzá valami vig darabot adnak, a min ugy istenigazában kinevehetik magukat!
Eros udvarlás hallatszik minden este onnan feltől-ről; pajzán inceskedés, ölelgetés, verekedés, káromkodás stb. mind mind hangosan nyilvánul itt, ugy, hogy az emelet közepén lévő páholyok kettős színjátékban is gyönyörködhetnek (gyönyörködnek is a szegények!).
A mult heten például a Moser „Könyvtáros”-át adták. Sok a nevetni való benne s így mi természetesebb, mint hogy odafönn még a szokottnál is kedélyesebb hangulat uralkodott. Legjobban tetszett a szellemek jelenete. Mikor a szinpadon a részeg szabó lepedőbe burkolódzva előbújik, a kakastilon egyszerre elkijáta magát valaki: etto, ide koléra (jön a koléra)! És utánna az egész karzat rengte: ide koléra, ide koléra! Taps, dübörgés, kiabálás, zürzavar.
A jelenet végén mindez tetőfokra hág és erősen hívják lámpák elé a: „kolérát”.
Ilyen szellemes karzati közönsége is ritkán akad Tháliának!

Közgazdaság.

Ipari fölügyelet. A kereskedelmi miniszter törvényhozási intézkedést szándékozik javaslatba hozni az iparfelügyelői hatáskör szabályozása tárgyában. A miniszter eredeti terve az volt, hogy a balesetek elleni biztosítás iránti törvényjavaslattal kapcsolatban tegyen ez iránt is előterjesztést, de a balesetek elleni biztosítás ügye hosszabb idejű előkészítést igényelvén, elállott e szándéktól s az ipari fölügyeletre vonatkozó törvényjavaslatot, a mely át is ment már az előleges szaktestületi megvitatáson, közelebb le fogja tenni a képviselőház asztalára.
A zónatarifa két első évének eredményeire vonatkozólag teljesen hitel érdemlő forrásból a következőket közlik: Az 1888-iki évben, melyben a zónatarifa még nem volt érvényben, az eladott menetjegyek száma volt 5.684,845. Bevétel személyek után 9.047,064 frt. — Az 1888—89-iki első zónatarifa év: Szállított személyek száma 15.575,600. Bevétel személyek után 11.729,300 frt. Bevétel podgyász után 621,000. — 1890—91-iki második zónatarifa év: Szállított személyek száma 18.497,700. Bevétel személyek után 12.856,900 frt. Bevétel podgyász után 6.174,000.
A mezőrendőrségről szóló törvényjavaslat készül a földműveléstügyi miniszteriumban. A munkát már a befűzéshez közeledik, ugy, hogy az nemsokára széles körű szakértekezlet bírálata alá fog bocsátatni. A javaslat kiterjed a tulajdonképeni mezőrendőrségi ügyeken kívül a kártérítésekre, a szabad gazdálkodásra vonatkozó intézkedésekre és egyik fontos része a gaz-

dasági szakképviselőt kérdés és felöleli, a mely kérdés a javaslatban kifejezésre jutott intenciók szerint autonom erők felhasználásával nyerne megoldást.
A m. á. v. új szervezete. A magy. kir. államvasutaknál két új üzletvezetőséget fog felállítani a kereskedelmi miniszter, ennek következtében a vonalaknak az igazgatás szempontjából való új beosztása vált szültségessé. Budapesti déli üzletvezetőségre tartozó vonalak a következők: Budapest—Zimony; K. Körös—Kaloosa; Szabadka—Baja; Horgos—Bród; Horgos—Zenta—Ó-Becse; Szabadka—Zenta; Dálja—Villány; Vinkovce—India; Vinkovce—G.-Breska; Str.-Vrpolje—Samac; Ruma—Vrdnik.
Borbélyok és a munkaszünet. Ez egyszer a budapesti borbélyokról van szó, azok kezdenek mozogni a vasárnapi (nekik csak vasárnap délutáni) munkaszünet ellen. Csakhogy a jó fővárosi borbélyok eme mozgalmá kíváncsivá teszi az országban levő összes kollégáikat, mert a mint azok munkaszünetetnek avagy nem munkaszünetetnek, azoképpen cselekszenek ezek is. — Megtörtént — in illo tempore — hogy a beretvának Budapesten székelő mesterei küldöttségileg kérték meg a kereskedelemügyi minisztert az iránt, hogy nekik csak délutáni 2 óráról kezdődő munkaszünetet rendeljen. A miniszter azonban déli 12 től fogva rendelte azt. Most nagy az „apprehensió”. Elhatározták, hogy nekik most már egyáltalán nem kell munkaszünet! Deputációt menesztenek a miniszterhez először a saját kebelükből, hogy törülje el végkép a munkaszünetet a borbélyok részére. És ha ennek a deputációnak nem lesz foganatja, küldenek egy másikat is azokból a kundshaftokból, akik az ő munkaszünetük miatt beretváltaknak maradnak. Erre majd csak meglágyul a vasminiszter!

Naptár. Október.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
30 Pént.	Zen. s Zenobia Kemény	18 Lukács ev.	
31 Szom	Farkas pk.	Ref. eml. ün. 19 Joel pr.	
1 Vas.	D 24 Mind. sz. D 23 Tr. Vid.	20 F 19 Arthem	
2 Hétfő	Halottak eml. Isten kedves	21 Hiláron	
3 Kedd	Borr. Kár. bib. Imre	22 Aberc pk.	

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

FOGORVOS

Dr. Szabó Sándor

fül- és szemorvos, torok- és gégebajok, Diphtheritis és torokgyík különleges orvosa.

RENDELŐ INTÉZET: November 1-től Sztapári-ut, a megyeház átellenében, Kovácsfyéle ház. *—2

itt megrendelhetők:
Hírlapok.
Művek.
Naptárak.
Táblázatok.
Faltapasztók.
Körlevelek.
Táncvígalmi meghívók.
Táncrendek.
Étlapok.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

KÖNYV- és KÖNYVOMDAI INTÉZET.

BITTERMANN NÁNDOR ZOMBORIBAN.

Papír és írószerek a bevásárlási áron.

Könyv-kötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.

Községeknek egész éven át hitel.

itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Szímlék.
Levélfejek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Tanító kerestetik.

A metkovits-kerekicsi telepítvényre tanító kerestetik egyelőre ideiglenes, de annak idején rendes tanítói minőségben.
Kedvező feltételek.
Ajánlatok a gajdobrai plébániai hivatalhoz intézendők.

Birtokeladási árverési hirdetés.

Alulirt kir. jószágigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy a törvényhozás engedélye alapján az alább egyenként megnevezett földek és épületek örök áron leendő eladása végett az alább kitűzött helyen és időben írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árverés fog tartatni. Bántépénzzel a kitett becsérték 10 százaléka teendő le a szóbeli és írásbeli zárt ajánlatnál, mely utóbbi szabályosan szerkesztendő s 50 kros bélyeggel ellátva, az árverés megkezdéséig az árvezerő bizottsághoz benyújtandó és kijelentendő, hogy versenyző az eladási árverési általános s részletes feltételeket, melyeket különben is aláírni köteles, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti. Az árverési feltételek a kir. jószágigazgatóságnál és a kerületi ispánságoknál megtekinthetők. Utóajánlatok nem fogadtnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is. — Az eladások a következő helyeken és időben fognak megtartatni: **I. Aradon a kir. jószágigazgatóságnál 1891. évi november hó 12-én d. e. 9 órakor:** Pityarosi koresma beltelekkel 1253 □ öl 5091 frt 62 kr, Nagymajláti koresma beltelekkel 1100 □ öl 2551 frt 60 kr, M. pécskai marosparti hely (mészégető) 1630 □ öl 1571 frt 20 kr, Fakerti föld 23¹⁵³⁰ h. 5787 frt 80 kr, Szabadhelyi koresma beltelekkel 800 □ öl 3640 frt, Mihalakai koresma beltelekkel 1207 □ öl 3850 frt, Zimándközi koresma beltelekkel 900 □ öl 3440 frt, Zimándújfalui koresma beltelekkel 900 □ öl 2430 frt, Uj-pánati csárda 274 □ öl 1950 frt, Glogováci volt ispáni lak 1¹¹¹⁹ h. 4015 frt, Tótbánhegyesi volt dotacionális föld 30 h. 9000 frt kikiáltási árral. — **II. Lippán a kincstári ispánságnál 1891. évi november hó 13-án d. e. 9 órakor:** Labasinci „gyálu dragóci“ 14²⁰⁰ h. 780 frt, Alliosi majorföld 135⁹⁵² h. 24125 frt, Radnai vásárvámjog 4108 frt kikiáltási árral. — **III. Válymáren a kincst. ispánságnál 1891. évi november hó 14-én d. e. 9 órakor:** Lalasinci koresmaépület 670 frt, Peryesti pagyina 800 □ öl 50 frt, Szelesovai egy házhely 1 h. 45 frt, Bulzai egy házhely 1 h. 15 frt, Tótváradi vásárvámjog 533 frt 20 kr kikiáltási árral. — **IV. A vajdahunyadi kincst. ispánságnál 1891. évi november hó 18-án d. e. 9 órakor:** Bunyillai „Gyálu Bunyilla“ föld 2¹⁰⁶⁵ h. 172 frt, Váleá-brádi koresma s beltelek 932 □ öl 405 frt 84 kr, Vulesedi káronijai koresma s beltelek 1¹⁵⁴⁰ h. 1300 frt, Zalasd melletti kaenási koresma s beltelek 2⁶⁷⁶ □ öl 600 frt, Szántóhalmi koresma 300 □ öl 800 frt, Szt.-andrás koresma 1150 □ öl 1000 frt, Kajánelli koresma 3⁹⁰⁸ h. 1200 frt, Kajánelli földek 92²³ h. 4201 frt kikiáltási árral. — **V. A kulai kincst. ispánságnál 1891. évi november hó 21-én d. e. 9 órakor:** Szántovai volt ispáni föld 6 h. 2000 frt, Szántovai koresmaépület 1³³⁴ h. 2527 frt, Béréghi koresmaépület 342 □ öl 2930 frt, Monostortorszeghi ferenc-csatornai csárda 635 □ öl 1352 frt, O-becei Stefanovits féle föld 8¹⁰⁰⁰ h. 3100 frt, Kulai magtár 821 □ öl 15000 frt, Deszp.-Szt.-iváni legelőföld vízhasználati joggal 258¹⁴¹ h. 92913 frt, Torzsai pettau-pusztai nagybérlet vízhasználati joggal 328¹⁰⁰⁰ h. 115245 frt, Torzsai pettau-pusztai V. sz. bérlet vízhasználati joggal 335¹⁰⁹⁷ h. 91038 frt, Torzsai pettau-pusztai VIII. sz. bérlet vízhasználati joggal 355¹⁶⁰ h. 104029 frt, Kulai koresma és melléképületei 1²¹² h. 8202 frt, Kulai sörbázhhoz tartozó föld 53¹¹¹¹ h. 21400 frt, Ó-szivaci I. sz. bérlet vízhasználati joggal 612¹³³⁰ h. 177693 frt, II. sz. bérlet I. dülő vízhasználati joggal 300 h. 107074 frt, II. sz. bérlet II. dülő vízhasználati joggal 300 h. 100300 frt, II. sz. bérlet III. dülő 300 h. 108000 frt, III. sz. bérlet vízhasználati joggal 856³⁸⁶ h. 320561 frt, Kereszturi tagosított birtokból 725⁹² h. 120000 frt, Bresztováci I. dülő 158¹¹⁷⁵ h., II. dülő 141¹⁵⁹⁸ h., III. dülő 129⁵⁴⁰ h., IV. dülő 70⁸⁰² h., V. dülő 218⁸⁹⁰ h. 160000 frt, Pacséri Pocsakay-féle szállományi föld 238⁷³⁸ h. 71550 frt, Ó-szivaci magtári (koresma) épület 1194 □ öl 2641 frt, Bezdáni Deákerdő 201²³⁴ h. 50000 frt kikiáltási árral. — **VI. A palánkai kincst. ispánságnál 1891. évi november hó 23-án d. e. 8 órakor:** Doroszlói koresmaépület 548 □ öl 3134 frt, Paragaj közlegelőből nyert birtok 484⁰⁶⁰ h. 150000 frt, Hódsághi vásárvámzésedési jog 4000 frt, O-palánkai Zagrada erdő melletti föld 1⁹⁰⁰ h. 443 frt 80 kr, O-palánkai Zagrada erdőirtás föld 274¹⁷ h. 89050 frt, Uj-palánkai erdészettől átvett földek 655⁴⁹ h. 163759 frt, Plávnai koresma-épület 1058 □ öl 4881 frt, Tovarsovai koresmaépület 1⁹⁶⁰ h. 3956 frt, Paragaj koresmaépület 1342 □ öl 2297 frt, Obrováci „Golubnyák“ nevű birtok 72¹²³² h. 15500 frt, Szóntai „Susnyák“ nevű föld 4³⁹⁴ h. 900 frt, Tovarsovai „Sulkovác“ nevű birtok 246³²⁶ h. 66700 frt, Apatini sörház és melléképületei sörfőzési eszközökkel 1¹⁰⁷⁶ h. és kulai sörház és melléképületei az ott lévő felszerelvényekkel 2¹⁵⁷² h. együttesen 105000 frt kikiáltási árral. — Aradon, 1891. október hó 14-én. **M. kir. államjóságigazgatóság.** 2—1

722. ex 1891.

Zombori Takarékpénztár.

Hirdetmény.

Az alóljegyzett igazgatóság a takarékpénztári választmányának mai napon hozott határozata alapján ezenel közhírré teszi, hogy a Zombori Takarékpénztár az eddigi 5% betételek után

1891. évi november 1-től

évi 4 1/2 %-ot számít és fizet: kivételnek az árva-pénztári, egyházpénztári, iskola- és ösztöndíj alapítványok és egyéb jótékonyági alapok vagy egyletek, a melyek betételei után az eddigi 5%-os kamatok továbbra is változatlanul meghagyatnak.

Erről a kamatszálítás által érdekelte betevők azzal értesítettek, hogy szabadságukban áll betételeiket **f. évi november hó 1-től** részben vagy egészben visszavehetni.

Kelt Zomborban, 1891. október hó 24-én.

A Zombori Takarékpénztár Igazgatósága

Barthol József s. k.

Hirdetmény

költözködésekhez!

Alulirt zombori szállító cég a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlja,

lakásvaltoztatások alkalmával,
valamint minden egyéb

szállításnál

szolgálatát, melyek a legolcsóbb ár mellett a legpontosabban eszközöltetnek.

A vaspályáról vagy hajóról szállít:	métermázsáját	
kézműárut		10 kr.
vasárut		6 kr.
fűszerárut		8 kr.
üveget		12 kr.
butort		15 kr.
lisztet (waggonban)		6 kr.
petroleumot		6 kr.
cementet		6 kr.
követ		8 kr.

Mély tisztelettel

SPITZ és NEUMANN,

szállító és bizományi üzlete Zomborban,
a nagy szerb templom átellenében.

2—2

7764. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetés.

Kucura községben lemondás folytán megfűresedett **rendőri állás** betöltésére pályázatot hirdetek, és felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket **hozzám folyó évi november hó 1-ig** benyújtsák.

A betöltendő rendőri állással 300 frt fizetés és 100 frt lótartható javadalmazás jár és egyenruházattal a község által látatik el.

Községi rendőrtől csak oly egyének alkalmazhatók, kik:

- magyar honpolgarok;
- védkötelezettségüknek megfeleltek, 24 ik élet-évüket betöltötték, a 60-ikat pedig el nem érték;
- feddhetlen erkölcsűek s teljesen rovatlan életűek;
- teljesen egészségesek;
- irni és olvasni tudnak; és a községben divó főnyelvet bírják.

A községi rendőrségbe való felvételnél a többi kívánalmak egyenlősége esetében elsőbbség adandó első sorban: az 1873. évi II. t. c. által kedvezményezett al-tiszteknek és kiszolgált állami csendőröknek.

Másodsorban: a hadsereg és honvédségnél kiszolgált egyéneknek.

Harmadsorban: az eddig minden kifogás nélkül rendőrségi szolgálatban (nem felelőségi minőségben) alkalmazásban állott egyéneknek.

Végül előny minden körülmények között a szolgálati magyar nyelvben, szó és írásban való jártasság, valamint a nőtlenység.

Kulán, 1891. október 19-én.

Dr. Molnár Károly,
főszolgabíró.

7838. szám.

kig. 1891.

Pályázat.

Karavukova községben évi 400 frt fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állás s 360 frt fizetéssel javadalmazott végrehajtói állás üresedvén meg, felhívom pályázók, hogy kellőleg okmányolt kérvényeiket **hozzám folyó évi november hó 15-éig** nyújtsák be.

Hódsághon, 1891. évi október hó 25-én.

Főszolgabíró ur helyett:

MÜLLER BÉLA,

3—1

szolgabíró.

631. szám.

1891.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbírósg 748/1891. számú végzése által Rosenberg Simon sztanisiesi lakos javára Rein Ignác és neje sztanisiesi lakosok ellen 400 frt tőke, ennek 1891. évi július hó 5 ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 54 frt 30 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 333 frt 20 krra becsült butorneműek, bolti állványok, rövid- és fűszeráruból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 9719/1891. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Sztanisieson alperes lakhelyén leendő eszközzésére **1891. évi november hó 3-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 121. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1891. évi október hó 22-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Zombor, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatásból.

Pályázati hirdetés

3 gátbiztosi és 2 gátőri állásra.

A bácsi tiszaí armentesítő társalathoz tartozó ó kanizsai, adorján zentai és petrovoszellő-ó-becei öblözetekben elhalálozás és leköszönés folytán üresedésbe jött gátbiztosi, nemkülönben az ó-bece-földvári öblözetnél betöltendő gátőri állásra ezenel pályázat nyitatik.

Felhívom mindazok, kik ezen állások bármelyikére pályázni óhajtanak, hogy sajátkezűleg írt s 50 kros bélyeggel ellátott folyamodványukat, keresztlevelel, erkölcsi bizonyítvánnyal, esetleg katonai igazolvánnyal; egészségüket és ép testalkatukat igazoló orvosi, valamint eddigi foglalkozásukat vagy alkalmaztatásukat igazoló egyéb bizonyítvánnyal felszerelve, a bácsi-tiszaí armentesítő társalathoz Ó-Becsén **1891. évi november hó végéig** nyújtsák be, mert később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Az illető pályázók a választást megelőzőleg a gátvédelmi, szolgálati és fentartási ügy, valamint ezekkel kapcsolatos tárgyakból és ismeretekből vizsgálat alá fognak bocsájtatni.

Egyéb ez ügyre vonatkozó körülményesebb felvilágosítások Ó-Becsén a társalati irodában megtekinthetők. Kelt Ó-Becsén, 1891. évi október hó 24-én.

Tripolszky László,
igazgató-mérnök.

Hirdetmény.

Zenta város a kizárólagos italméresi jogosultságot és ezzel együtt a kismértékben való elárusítás után járó italméresi adóbeszedési jogát 31,167 frt 62 kr évi bérösszegért az államkincstártól bérbé vevén, a törvényben előírt italméresi adó és illetékszedésnek jogát a jelzett évi bérösszegért az 1892. évre albérlébe adja.

Felhívom a bérleni szándékozók, hogy írásbeli ajánlataikat **folyó évi november hó 14-ik napjának d. u. 5. órájáig** alulírott bizottsági elnökhöz benyújtsák.

Óvadékul 8000 frt készpénzben, vagy magyar államkötvényekben a f. évi november hó 15-én d. e. 9 órakor tartandó bizottsági ülés előtt leteendő.

Bérlési feltételek alulírott bizottsági elnököl betekinthetők.

Zentán 1891. évi október 19-én, a képviselő-testület által e célból kiküldött bizottság üléséből.

Szabó László,
bizottsági elnök.

Gőzfürdő-jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tisztelettel tudatni, miszerint 1891. évi november hó 1-től kezdve a jelenlegi gőz- és kádfürdő-jegyek **1892-ik évi május hó 1-éig** érvényesek.

Egyben pedig jelentem, miszerint

1891. évi november hó 1-től kezdve

gőz- és kádfürdők

csakis

vasárnap és esütőtörtökön vehetők és pedig: urak számára délelőtt, nők számára pedig **csakis vasárnap délután.**

Tisztelettel

Falcione Lőrinc.

367. szám.

1891.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 104. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbírósg 3916/1891. számú végzése által a bács-topolyai takarékpénztár javára Szakáll Adorján zombori lakos ellen 350 frt tőke, ennek 1890. évi szeptember hó 27. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 38 frt 40 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 323 frtra becsült különböző butorneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 5105/1891. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban alperes lakhelyén (bajai ut) leendő eszközzésére **1891. évi november hó 11-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1891. évi október hó 26-án.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.